Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нэ гарана | № 298 (14103) | 1975 оной декабриин 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө

Үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө олониитын хамтын ябуулга үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалан, бүхы оронуудай улад зондо хандаhан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй уряае дэмжэhэн митинг декабриин 14-дэ Московско электровакуумна приборнуудай заводто болоо.

Митингдэ хабаадагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй уряае дэмжэхэ гэhэн шиидхэбэри үндэр дуугаар баталан абаба.

* * *

Үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө олониитын хамтын ябуулга үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалан, бүхы оронуудай улад зондо хандаhан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй уряае дэмжэhэн митингнүүд Ленинградта, Минскдэ, Ашхабадта, Вильнюстэ, Тбилисидэ, Ферганада мүн лэ болобо.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АЖАЛШАД КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТЫЕ hАЙШААНА, ДЭМЖЭНЭ, ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

АЖАЛШАДАЙ ДУНДА

ХОРИ. Партиин XXV съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ «СССР-эй арадай ажахые 1976 — 1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектын хэблэлдэ тунхаглагдаhантай дашарам д у у л а н, КПСС-эй райком аймагай полит-эмхидхэлшэдэй зүблөө үнгэргэбэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Н. Бородин ажахын жэлые амжалтатайгаар үнгэргэхэ гол зорилгонууд тухай асуудалаар эндэ суглараагшадта мэдээсэл хэhэн байна. Аймагай совхозууд болон промышленна предприятинуудта ошохоодо, энэ асуудалда анхаралаа онсо хандуулхыень полит-эмхидхэлшэдтэ хандаба.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектын удха шанар тухай партиин обкомой лектор А. С. Серебряков хөөрэжэ үгөө. Тиихэдэ проект соо заагдаhан гол асуудалнуудай удхые тайлбарилан, хүн зоной дунда ямар гуримаар ойлгуулжа хүдэлхэ тухай заабари үгэhэн байна.

Энэ зүблөөн дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Д. Д. Дагбаев, райкомой пропагандын ба агитацин таhагые даагша С. Р. Очиров гэгшэд үгэ хэлээ. Удаань энэ суглаанай нүхэд «уласхоорондын байдал тухай» лекци шагнаа.

Партиин энэ шухала документын удхатай аймагай ажалшадые танилсуулхын тула ойлгуулгамжын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха, нимэ политическэ хүдэлмэри эрхилхэ хэрэгтэнь партиина эхин организацинууд болон али бүхы туhаламжа үзүүлхэ даабаритай полит-эмхидхэлшэд аймагайнгаа нютагуудаар хубааран гараба.

Д. САНЖИЕВ.

ФОТО РЕПОРТАЖ

hАХАЛИИН hААЛИШАДАЙ ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ

Совхозой түб — hахали нэрэжэ ерэбэлтнай, hууринай баруун урдуур 400 үнеэнэй, 200 тугалай багтаамжатай шулуугаар баригдаhан томо байрануудые жэрылдэн харагдаха. (Нэгэдэхи зураг). Эндэ Валерий Кириллович Гаськовой хүтэлбэрилдэг 27 hаалишанhаа бүридэhэн коммунис ажалай коллектив ажалладаг юм. Байгша ондо үрсагдагша гүүртын hаалишад hү hааха, мүн сагаан эдеэ гүрэндэ тушааха юhэдэ-эн табан жэлэйнгээ түсэб түргэн hараар уридшалан дүүргэжэ, туйлаhан амжалтаяа улам батадхаhан байна.

— Энэ илалта тансашье hаалишадай шударгыгаар ажаллаhанhаа бэшэ, мүн фермэ дээрэхи бүхы хүдэлмэриин хүсэд оньhожоруулагдаhанай ашаүрэ мүн,— гээд гүүртые даагша Валерий Кириллович Гаськов мэдүүлнэ.

Нээрээшье эндэ үнеэдэй аргал шабааhа арилгаха, hааха, тэжээлыень хубаарилжа үгэхэ ажалынь гүйсэд оньhожоруулагдажа, hаалишадай хүдэлмэри ниилээд хүнгэдхэгдөө Урдандаа фермын hаалишад үглөөнэй бүрэнхыhөө үдэшын харанхы болотор туха сүлөөгүй ажаллажа гарагша бэлэй. Харин мүнөө оньhон түхеэрэлгын ашаар хүдэлмэрээ түргэн хээд, сүлөө сагаа яhала туhатайгаар үнгэргэдэг зоотехническэ hуралсалдаа таhалгаряагүй ябадаг болоо. Тиигэжэ гүүртын hаалишад үдэшэндөө бригадынгаа тусхай таhалгада сугларжа, малаа хайшан гэжэ харууhалха, абтаhан тугалнуудаа тэнжээхэ түрүү онол аргануудые шудална. Мүн эндэ мэдэжэ, ойлгожо абаhанаа ажалдаа нэбтэрүүлжэ, нимэ амжалта туйлаа ха юм.

— Гүүртымнай омогорхол болоhон үнинэй hаалишад Елена Соломинская, Валентина Колмакова, Валентина Меньшикова, Анна Любовникова гэгшэд hү hааха табан жэлэйнгээ түсэб жэлээр уридшалhан юм. Тиихэдэ ахалагша hаалишан Софья Самбилова (хоёрдохи зураг) байгша оной 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө 2000 гаран килограмм hү hаажа, гансашье ажахы соогоо бэшэ, мүн аймаг дотороо шалгараа, — гээд Валерий Кириллович Гаськов магтана.

— Хараалагдаhан табан жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэhэн тус фермын hаалишад мүнөө «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэhэн XXV съездэ КПСС-эй ЦК-гай проектые hайшаан дэмжээд, урид абаhан уялгаа шэнэлбэ. Тиихэдээ бүхы hаалишад бии байгаа арга боломжонуудаа хаража үзэhэн байха юм. Нэн түрүүлэн хамтынгаа суглаан дээрэ үбэлжэлгээ ямараар эхилээд байhанаа зүбшэн хэлсээд, тэжээлээ ашаүрэ ехэтэйгээр гаргашалха, илангаяа түрүүшынхиеэ тугаллаха гунжадаа hайнаар харууhалжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхээр шиидэбэд. Гадна өөhэд хоорондоо мүрысөө үүсхэжэ, туйлаhан дүнгүүдээ таhалгаряагүй зүбшэжэ байхаар хэлсэhэн байна.

Тиигэжэ эдэ үдэрнүүдтэ hахалиин гүүртын hаалишадай дунда социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, сагаан эдеэн бүри элбэгээр салгидажа захалба.

В. ЖИГЖИТОВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

Хурамхаанай аймаг. hахалиин совхоз.

КУБЫН КОММУНИС ПАРТИИН I СЪЕЗДДЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациин хэлэhэн үгэ соо, тэрэнэй Центральна Комитедэй Танай съездэ зорюулагдаhан амаршалга соо, 15,5 миллион тоотой совет коммунистнуудай хэлэhэн үгэ соо миниишье үгэ, партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретариин тушаалда байжа, партиин агуу ехэ хэрэгтэ алба хэхэ нэрэ хүндэ, зол жаргалда хүртэhэн хүнэй үгэ бии.

Тиигэбэшье hаань, би таанадта, съездын делегадуудта, Кубын бүхы коммунистнуудта хандажа, хэдэн үгэ хэлэхэмни.

hаяхан би нэгэ нимэ үгэ дуулааб: совет хүн бүхэнэй зүрхэндэ Кубын дулаахан ольhон байдаг. Минии hанахада, энэ ехэ зүб, мэргэн үгэ мүн. Эдэ үгэнүүд болбол түүхэдэ түрүүшынхеэ социализмын илаhан ороной коммунистнууд болон эрхэтэдэй зүгhөө бүмбэрсэг дэлхэйн баруун хуби дээрэ социализмын тугые түрүүшээр үргэhэн хүнүүд тушаа инаг дуранай, революционно талаараа hаналаа нэгэдэлгын халуун сэдьхэлээр нэбтэрhэн байhые hайнаар гэршэлнэ.

Танай дайшалхы Коммунис партиин I съездэ ерэhэн зам — энэ хадаа эрэлхэг зоригой, ехэ туйлалтануудай зам гэжэ совет хүнүүд hайнаар мэдэдэг. Энэ зам хадаа Карл Марксын, Владимир Ильич Ленинэй, Хосе Мартиин үзэл бодолоор гэрэлтүүлэгдэнхэй. Энэ зам хадаа ажалшадай үзэгдөөгүй ехэ революционно эрмэлзэлгээр, тэдэнэй онсо ехэ патриотическа, интернационалис мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй.

Кубын арадай, тэрэнэй коммунистнуудай тэмсэлэй, ажалай ашаүрэ гайхамшагта ехэ. Кубын коммунистнуудые дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой бүхы хүнүүдэй дунда hайн мэдээжэ, дүлэтэ революционер, патриот, манай хүндэтэ хани ба нүхэр Фидель Кастро толгойлно. Кубын Коммунис партиин I съезд Танай партида, бүхы орондо түүхын удха шанартай документнүүдые зүбшэн хэлсээд, баталан абаха байна. Энэ съездые Эхэ оронойнгоо зол жаргалта ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ шэнэ үдэрнүүдые гаталжа байhан илалта туйлагшадай съезд гэжэ нэрлэхэ дүүрэн үндэhэтэйбди.

Мүнөө Гаванада минии ерэхэ арга боломжо олдоогүйшье hаань, Танда иигэжэ хэлэхэ байнаб: Кубын минии хүндэтэ ханинар, би хамаг hанал бодолоороо, зүрхэ сэдьхэлээрээ таанадтай гээшэб. Социалис Кубын эрхэтэдтэй Гавана болон Сантьягода болоhон аха дүү ёhоной халуун уулзалганууд, Фидельтэй, Кубын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй нүхэр ёhоной, халуун сэдьхэлэй хөөрэлдөөнүүд мартагдашагүй юм.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, тэрэнэй Политбюро, Секретариат Кубатай аха дүү хани харилсаагаа саашадань бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ асуудалнуудые саг үргэлжэ гол анхаралдаа табижа байдаг юм гэжэ съездын делегадуудые найдуулха байнаб. Өөрынгөө талаhаа би, КПСС-эй Генеральна секретарь байhан хадаа хоёр талын дүүрэн этигэл найдабарида, социалис интернационализмын hайн hайхан гол ёhонуудта түшэглэhэн совет-кубын хани харилсаанай бүри гүнзэгы, ашаүрэ бүри ехэтэй байхын тула манай партинуудай эбдэршэгүй, дайшалхы hаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхын, манай арадуудай хэлбэришэгүй хани барисаае үргэдхэхын, hалбаран мандуулхын тула саашадаашье оролдожо байхаб гэжэ таанадые найдуулнаб.

Хүндэтэ нүхэдүүд, социализм байгуулгада шэнэ ехэ амжалта туйлахыетнай, аха дүү Кубын коммунистнуудта, бүхы ажалшадта шэнэ амжалта, амгалан тайбан байдал хүсэнэб.

Коммунис амаршалга хүргэгшэ.

Л. БРЕЖНЕВ.

КУБЫН КОММУНИС ПАРТИИН НЭГЭДЭХИ СЪЕЗД

ГАВАНА. декабриин 20, (ТАСС). Кубын Коммунис партиин нэгэдэхи съезд дээрэ КПСС-эй делегацие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов үгэ хэлээ.

Нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ хэлэhэн үгэhөө

Съездын хүндэтэ делегадууд!

Хүндэтэ нүхэдүүд болон ханинар!

Танай съездые Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй үмэнэhөө, бүхы совет коммунистнууд болон ажалшадай үмэнэhөө халуунаар амаршалан, амжалтатайгаар хүдэлхыетнай хүсэнэбди.

— Кубын революционернүүдтэ — империализмда, латифундистнууд болон капиталистнуудта эсэргүүгээр арад олониитые толгойлон тэмсэhэн, социалис революцие толгойлhон хүнүүдтэ, 50 жэлэй саада тээ Кубада коммунис хүдэлөөнэй эхи табиhан хүнүүдтэ аха дүү коммунис амаршалгые хүргэнэбди.

Кубын эрэлхэг зоригтой хүдэлмэришэн ангида, ажалша бэрхэ таряашадта, арадай интеллигенцидэ, алдарта эхэнэрнүүдтэ, студентнүүд болон hурагшадта, революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баатар командирнууд болон солдадуудта — социалис Эхэ ороноо зохёон байгуулжа байhан, хамгаалжа байhан бүхы хүнүүдтэ манай аха дүү коммунис амар мэндэ.

Манай партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневhээ танай съездэ эгээл халуун амаршалга, эгээн ехэ хүсэлэл дамжуулха гээшэ намда ехэл hайн hайхан хэрэг болоно.

Эдэ гайхамшагта үдэрнүүдтэ бүхы совет хүнүүд аха дүү Куба тушаа hанал бодолоо зорюулна, танай съездын хүдэлмэриин хойноhоо нүхэр ёhоор hонирхон хаража байна.

Социалис орон бүхэнэй ажабайдалда коммунистнуудай партиин съезд гүнзэгы удхатай үйлэ хэрэг болодог. Танай съезд түүхын удха шанартай хэрэг болоно, Кубын революциин гайхамшагта илалтануудай, социализм байгуулгада туйлагдаhан элитэ ехэ амжалтануудай дүнгүүдые согсолжо, оронойнгоо үмэнэ шэнэ ехэ зорилгонуудые табина.

Саашань нүхэр М. А. Суслов Кубын гаталhан үльгэр домог шэнги алдарта замай түүхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгөө. Кубын бүхы туйлалта хадаа социализмын ашаар туйлагдаа гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Хани нүхэдэйнгөө туhаламжада түшэглэн, Куба социализмын замаар шууд сэхээр дабшана. Энэ замдань туйлай ехэ бэрхэшээлнүүд ушараа. Кубынхидай революционно габьяа тон ехэ, зүгөөр шэнэ дэлхэй байгуулгада, үдэр бүриин ажал хэрэгтэ гаргажа байhан габьяань мүн лэ ехэ. Манай үе сагта, дэлхэй дээрэ социализмын аша туhада хүсэнүүдэй тэнсүүриин хубилаад байхада, хахад колони байhан багаханшье ороной арад национальна талаараа бүрин сүлөөржэ, социальна үндэhэн хубилалтануудые бэелүүлжэ, экономическа гээгдэлээ амжалтатайгаар усадхажа, ниитын ажабайдалай бүхы hалбаринуудаар туйлай ехэ дэбжэлтэ туйлажа шадаха гэжэ Кубын революци гэршэлээ. Энэ ушар хадаа Кубын революциин уласхоорондын туйлай ехэ удха шанарынь болоно. Революционернүүдэй, тэдэнэй партиин үргэн ниитэ арадтай таhаршагүй холбоо барисаатай байхадань, Маркс, Ленинэй hургаалые хүтэлбэри болгожо байхадань, интернациональна hаналаа нэгэдэлгын үзэл сурталда үнэн сэхэ байхадань, туйлаhан туйлалтануудаа революциин эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалжа шадаха байхадань, социализмда дабшаха харгы замынь найдамтайгаар хангагданхай гэжэ Кубын революциин дүршэлhөө үшөө нэгэ тобшолол гарана.

Саашань нүхэр М. А. Суслов нүхэр Фидель Кастрын элидхэлые hайшааhан үгэ хэлээ. Кубын революци хүгжэжэ байhанаа, туйлай ехэ хүсэтэй байhанаа харуулна, гээд тэрэ хэлээ.

Кубын революци оронойнгоо түхэл шэнжые үндэhөөрнь хубилгахаhаа гадна, Латиин Америкэдэхи сүлөөрүүлгын бүхы хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ мартагдашагүй нүлөө үзүүлээ.

Эндэ мүнөө ехэ хубилалтанууд боложо байнхай. Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудта демократическа хубилалтанууд болоно. Орон доторoo эзэн байха эрхын, национальна баялигаа гартаа абаха эрхын түлөө арадуудай тэмсэл бүри үргэн дэлисэтэй боложо байна. Энэ түби дээрэ адли тэгшэ эрхэтэй, бэе бэедээ ашатай туhатай экономическа хани харилсаанай эрхэ байдал байгуулхын түлөө Латиин Америкын гүрэнүүдэй тэмсэл бүри шангадана. Кубые амяарлаха, гансаардуулха гэhэн империалистнуудай hэдэлгэ бута hүрөө.

Эрхэ сүлөөгөө, бэеэ даанхай байдалаа хамгаалха гэhэн, дотодынь хэрэгтэ империалистнуудай хамааралсалгада эсэргүү Кубын шууд сэхэ политикын ашаар Америкэдэхи түрүүшын социалис гүрэнэй нэрэ хүндэ бүхы дэлхэй дээрэ ехэ болоо.

Мүнөө үе сагай эгээн шухала зорилго болохо дэлхэйн шэнэ дайе ушаруулхагүй, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилго тухай нүхэр М. А. Суслов дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Энэ талаар эрэлхэг зоригтой, шууд сэхэ политика ябуулжа, Советскэ Союз, социалис бусад гүрэнүүд, эб найрамдалда дуратай бусад хүсэнүүд hүүлэй жэлнүүдэй туршада бага бэшэ амжалта туйлаа. Зүгөөр энээгээр тогтожо болохогүй гэжэ бидэнэр hайн мэдэнэбди.

hүүлэй жэлнүүдэй туршада социальна хоёр байгуулалтын гүрэнүүдэй хоорондо баталагдаhан договорнууд шууд сэхээр, зүбөөр бэелүүлэгдэхэ ёhотой гээд тэрэ саашань хэлээ.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Хоёр жэлэй саада тээ эндэ, Гаванада, нүхэд Фидель Кастро, Л. И. Брежнев Совет-Кубын деклараци доро гараа табяа hэн. Энэ деклараци манай партинуудай, гүрэнүүдэй хани харилсаанай баян дүршэлые согсолоод, аха дүү хоёр арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае гамнаха, бэхижүүлхэ, шэнэ шатада гаргаха гэhэн хоёр талын хүсэл оролдолгые харуулаа hэн. Энэ документын үзэл бодол шууд сэхээр бэелүүлэгдэнэ, гэжэ ехэ ханангяар бидэнэр тэмдэглэнэбди.

Кубада ушарhан бэрхэшээлтэй үе сагай туршада ээм ээмээ нэгэдэн байhандаа бидэнэр, совет хүнүүд, омогорхонобди. Манай хани харилсаанай ашаүрэ ажабайдалай бүхы hалбаринуудаар харагдана, совет хүнүүд, кубынхид нэгэ хэлэн дээрэ — хани барисаанай, интернационализмын, коммунис аха дүү хани барисаанай хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай туйлай ехэ орон Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые угталгын тэмдэг доро хүдэлжэ байна. Үйлэдбэриингөө даабаринуудые дүүргэжэ, ажалай журам шангадхажа, үйлэдбэриин бүхы нөөсые, арга боломжые хүсэдөөр хэрэглэжэ, съездые угтаха гэhэн эрмэлзэлгээр ажалша коллектив бүхэн, манай арадай ажахын ажалша бүхэн, наука болон соёл культурын ажал ябуулагша бүхэн нэбтэрэнхэй. Ерэхэ табан жэлэй туршада бидэнэр коммунис байгуулалтын үшөө ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ мэдэрэлтэйгээр съездые угтажа байнабди.

Коммунизм тээшэ дабшалтынгаа шэнэ шатада гарахадаа, бидэнэр мүнөө үе сагай агууехэ революционно хүдэлөөнэй отрядуудай нэгэн байhандаа омогорхонобди. Өөрынгөө ерээдүйе бата найдамтайгаар байгуулжа байhан аха дүү социалис гүрэнүүдэй нэгэ жагсаалда арадуудай бүлэ соо бидэнэр ябанабди. Бидэнтэй нэгэ зэргэдэ, коммунизм тээшэ дабшаhан манай дабшалтада бидэнтэй суг танай ороной баатар арад, манай үнэн сэхэ ханинар — Кубын ажалшад, хүдэлмэришэд, таряашад коммунистнууд ябана гэжэ бидэнэр баярланабди.

Хүндэтэ ханинар, хараалhан юумэеэ бүгэдыень дүүргэхыетнай, социалис Эхэ оронойнгоо hалбаран мандалгые туйлахыетнай гүн сэдьхэлhээ хүсэнэбди. Нүхэр ёhоной, аха дүү ёhоной сэдьхэлээр нэбтэрэн, манай нэгэдэлые мэдэрэн, танай съездын ендэр дээрэhээ иигэжэ юрөөхые хүсэнэб:

Кубын Коммунис парти мандаха болтогой!

Совет-Кубын хани барисаан бэхижэг лэ!

Эб найрамдал мандаха болтогой!

Коммунизм мандаха болтогой!

(Нүхэр М. А. Сусловай хэлэhэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, олон дахин альга ташалгаар угтагдаа.).

Съездэ хабаадагшадта хандан, М. А. Суслов иигэжэ хэлээ:

Манай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй даалгабарие ехэ баяртайгаар дүүргэжэ, тэрэнэй бэшэгые танай съездэ дамжуулан үгэнэб.

М. А. Суслов нүхэр Л. И. Брежневэй бэшэгые уншажа үгэнэ. Съездын делегадууд, айлшад, тэрэниинь удаан альга ташалгаар угтана.

Фидель КАСТРЫН элидхэлhээ

ГАВАНА, декабриин 19. (ТАСС). Агууехэ политическэ хүдэлөөнүүд дотор үнэхөөрөө түүхэтэ удха шанартай ушар хэрэгүүд болодог гэжэ Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Фидель Кастро Кубын Коммунис партиин I съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ мэдүүлбэ. Америкын түби дээрэхи оронуудай нэгэндэ болоhон социалис революцие манай парти толгойлhон юм. Тиимэhээ манай партиин I съезд Латиин Америкын оронуудташье, мүн дэлхэйн революционно хүдэлөөндэшье онсо ехэ политическэ удха шанартай гэжэ Фидель Кастро онсолон тэмдэглэбэ. Бүхы түбинүүдэй аха дүү коммунис партинууд болон бусад революционно эмхинүүд олон тоото, түлөөлэлгэ ехэтэй делегацинуудые манай съездэ эльгээгээ. Энэ хадаа манай арад зониие, тэрэнэй түрүү партие, манай орон дотор боложо байгаа политическэ үйлэ хэрэгүүдые бүхы дэлхэйн революционернүүдэй гүнзэгы ехээр тоожо хүндэлжэ байhые харуулна.

Эдэ бүхы делегацинуудые бидэнэр үнэн зүрхэнhөө амаршалнабди. Бүхы дэлхэйн ажалшадай, илангаяа Советскэ Союзай агууехэ арадай зүгhөө ехэ туhаламжа дэмжэлтын үзүүлэгдээгүй hаа, Кубын революционернүүд Парижай коммунарнуудтал адли баатарлигаар унаха туйлда хүрэхэ байгаа, илажа шадахагүй hэн гэжэ нэгэшье минута мартадаггүйбди.

Советскэ Союзай алдарта Коммунис партида, тэрэнэй баатар габьята арадта баясхаланта hайхан мэдэрэлээ зүрхэ сэдьхэл дотороо ходо доо хадагалжа ябахабди. СССР-hээ олон мянган миль газарта оршодог Кубатай hаналаа нэгэдэнхэй байhан ушар Маркс, Энгельс, Ленинэй интернационалистска hанал бодолнуудай бодото бэелэл мүн. Харин мүхэшэгүй мүнхэ Октябриин революци манай түбиин хуби заяанда айхабтар ехэ нүлөө үзүүлээ. Ерээдүй сагта олон хубилалтанууд болохо, Холбоото Штадуудташье капитализмын hүнэжэ үгы болохо саг ерэхэ. Гэбэшье бидэнэй үлэсхэлэн хооhон байдалда орожо, усадхагдахын туйлда хүрөөд байhан хэсүү хатуу жэлнүүдтэ манда туhаламжа үзүүлhэн арадта хани барисаанаймнай мэдэрэл хэтэ мүнхэдөө байха юм. Совет арад социалис революциин зам нээгээ, олон миллион хүнүүдээ алдан, бүхы дэлхэйе фашизмын аюулhаа абарhан байна.

Бидэнэр Ленинэй Эхэ ороондо хизаарлашагүй ехээр найдадагбди. Юундэб гэхэдэ, энэ орон революциин илаhанhаа хойшо үнгэрhэн таби гаран жэлэй туршада айхабтар шууд, үнэн сэхэ гадаадын политика ябуулна. Тэрэ энээниие гансал Кубада бэшэ, харин Вьетнамда, Дүтын Зүүн зүгтэ, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэhэн Португалиин колонинуудта, Чилидэ, Кипр дээрэ, Йемендэ, Анголодо болон национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй боложо байгаа дэлхэйн бүхы хубинуудта гэршэлээ. Мүн энээниие баатар габьяата испан арадта гушаад онуудта толотомо hайханаар гэршэлээ бэлэй. СССР бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ шиидхэхы оруулалта хээ. Мүнөө түүхэй эд, түлишэ олон оронуудта дуталдадаг болоо: СССР-эй үгы hаа, иимэ эрхэ байдалда империалис гүрэнүүд дэлхэйе шэнээр хубаахын түлөө шэрүүн шанга тэмсэл дахин эхилхээ байгаа. Түгэс хүсэтэ Совет гүрэнэй бии байхадань, тэдэ иимэ алхам хэхэ аргагүй. Энэ баримтые буруушаадаг хардагша гүрдэгшэд hара тээшэ хаража хусадаг нохойнуудтал адли.

Фидель Кастрын хэhэн элидхэлэй ехэнхи хубинь экономикын, hуралсалай, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын, социальна тэдхэмжын асуудалнуудта, мүн Кубын арадай ажахые хүгжөөхэ түрүүшын табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүдэй проект тодорхойлхо хэрэгтэ зорюулагдаhан байна.

Манай ороной бүхы революционернүүдэй hанал бодолнууд манай партяар бэелүүлэгдэнхэй гэжэ Кубын КП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ. Партиин зэргэнүүдтэ гансал өөрынгөө тала хараха ябадал үгы боложо, бидэнэр бүгэдөөрөө хамтаран боломжолдог боложо байнабди. Парти — манай хүмүүжүүлэгшэ, манай багша, манай ударидагша, манай хэзээшье hүнэдэггүй hэшхэлнай мүн. Бидэнэр парти дотор нэгэдэн, hанал нэгэтэй байхадаа, илагдашагүй асари ехэ хүсэн болоно бшуубди.

1965 ондо оройдоол 50 мянга шахуу хүн партиин гэшүүн гү, али кандидат байhан юм. Харин байгша оной сентябриин 30-най мэдээгээр, 202.807 гэшүүн болон кандидадууд манай партида байна. Тэдэнэй 52 процентhээ үлүүнь хүдөө ажахын болон промышленна предприятинуудта, барилгада байгуулагдаhан партийна эмхинүүдэй бүридэлдэ ороно. hуралсалай эмхинүүдтэ — 7,5 процент, элүүрые хамгаалгын эмхинүүдтэ 3 процентнь оролсоно. 10 гаран процентнь политическэ болон ажахын хүтэлбэрилхы ажалда хабаадалсана.

Съездые бэлэдхэхэ үедэ партиин гэшүүд, ажалшад, олониитын революционно эмхинүүдэй гэшүүд болон Кубын залуу коммунистнуудай холбооной гэшүүд тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа. Манай арад зон иимэ ехэ хэмжээ ябуулгануудые хэхэ дүршэлгүй байгаа. Тиимэhээ тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ гол экономическа, политическэ болон социальна асуудалнуудаар партиин ямар hанамжа бодол баримталжа байhые hайнаар ойлгохо, мүн социализмын саашадаа байгуулагдаха хараа шугамые элеэр хараха арга арад зондо олгоhон байна.

Эхин партийна организацинууд болон манай партиин бүхы гэшүүд партиин устав болон программна зүйлнүүдые зүбшэн хэлсээ.

Устав гээшэ парти доторой ажабайдалай гол хуули ёhон мүн. Партиин эмхидхэлэй байгууламжада демократическа централизм гээшэ эгээл гол ёhон байха ёhотой гэжэ манай устав соо тон элеэр, тодоор харуулагданхай. Энээнэй удхань ямар бэ гэхэдэ, бүхы хүтэлбэрилхы органууд hунгагдадаг байха, нүхэдэйнгөө болон дээдын органуудай үмэнэ тэдэнэр тоосодог байха, партийна журамые сахиха, мүн үсөөнхид олонхидто мэдэлээ үгэдэг, дээдын органуудай шиидхэбэринүүдые уялгатаар дүүргэдэг байха ёhотой.

I съездын үзэмжэдэ табигдаhан бүхы данса документнүүд дотор партиин программын бодомжонууд онсо hуури эзэлнэ.

Хэрзэгы шэрүүн засагта эсэргүү hүрөөтэ жэлнүүдтэ, түрмэнүүдтэ, сүлэлгын үедэ, Сьерра-Маэстродэ болоhон партизан дайнай үедэ, мүн нюуса байдалда, тэрэшэлэн

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1976 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, депутат Д-Н. Т. РАДНАЕВАЙ элидхэлһээ

Республикымнай Верховно Соведэй тус сесси манай парти болон бүхы совет арадай КПСС-эй XXV съездэ бэлдэжэ байһан сагта үнгэргэгдэжэ байна.

Һаяхана тунхаглагдаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проект хадаа бүхы совет арадай арбадахи табан жэлдэ бэелүүлхэ бодото программа болоно.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэл барагдахаяа байна. Үнгэрһэн энэ жэлнүүд партиин XXIV съезд дээрэ баталагдаһан айхабтар ехэ социально-политическэ, экономическа зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө манай олонациональна совет арадай эршэтэ тэмсэлэй, шэн габьяата ажалай жэлнүүд байгаа гээшэ.

Бүхы совет арадтай хамта манай республикын ажалшад областной партийна организациин хүтэлбэри доро юһэдэхи табан жэлэй туршада. мүн түгэсхэхы жэлдэ эршэтэй һайнаар хүдэлжэ гараа.

Республикымнай экономико болон соёл культура үнгэрһэн табан жэл соо урагшаа шэнэ алхам хээ. Нийтын үйлэдбэриин техническэ хэмжээнь, материальна үндэһэ һууринь улам бэхижээ. республикымнай хүн зоной соёлой болон ажаһуудалай хэмжээн бүри дээшэлһэн байна. Манай республикын хото, хүдөөгэй ажалшад бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод 1975 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулаа.

Промышленна продукци худалдаха табан жэлэй түсэб 102,5 процент, энэ жэлэй түсэб 102,0 процент дүүргэгдэхэ юм. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 140 миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци худалдагдахаар хүлеэгдэнэ. Республикын промышленностиин ажалшад 1975 ондо түсэбһөө гадуур промышленна продукци худалдаха социалис уялгаяа дүүргээ.

1975 ондо худалдагдаһан продукциин хэмжээнэй ургалта 1970 онойхитой сасуулхада 1,5 дахин ехэ, 1974 онойхитой сасуулхада 5,3 процентээр дээшэ байхаар хүлеэгдэнэ.

Промышленна үйлэдбэриин ургалтын хэмжээн 1970 онтой жэшэхэдэ 48,8 процентээр, 1974 онтой жэшэхэдэ 6 процентээр дээшэлһэн байна. Республикын бүхы промышленностиин валова продукциин хэмжээн 1975 ондо 1 миллиард 400 миллиондо хүрэхэ юм. Табан жэл соо ажалай бүтээсэ 34,9 процентээр ургаха. Энэ хугасаада промышленна продукциин ургалтын 81 процент, 1975 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн промышленна продукциин ургалтын 73 процент ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаха.

Юһэдэхи табан жэлдэ, мүн 1975 ондошье электроэнергетикэ, машина бүтээлгэ, ой модоной, целлюлозно-саарһанай промышленность, барилгын материалнуудай, талха татаха ба хүрпэгэй, хөлимог тэжээлэй промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөө.

1975 оной арба нэгэн һарын туршада түсэбһөө гадуур 24 миллионһоо үлүү түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 53 мянган тонно нүүрһэн, 3 миллион квч. электрын элшэ хүсэн, 81 электродвигатель, 4 мянган дүрбэлжэн метр хабсаралгын түмэр-бетоной конструкци, 4,2 мянган тонно цемент, 3,732 мянган условно плиткэ шифер, 26 мянган метр бүд, 627 тонно мяхан болон бусад зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэбэ.

Промышленна олон предприятинуудай коллективүүд, тэрэ тоодо: «Бурятэнерго» управлениин, Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн, Хяагтын плавиково-шпатова рудник, Эльхиин авто-заһабарилгын заводой, Таловска түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой, «Бурятмясопром» нэгэдэлэй, «Электромашина», прибор бүтээлгын, авиационно, «Теплоприбор» заводуудай, Түлишын промышленностиин управлениин болон бусад олон коллективүүд энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даалгабаринуудые, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Гансал 1975 ондо республикымнай промышленность 442 шэнэ түхэлэй промышленна продукци гаргадаг болоо. Мүнөө үедэ үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин 59 зүйл эрхим шанарай гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэһэн юм.

Манай республикын арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проектээр промышленна продукци худалдалга 1.403 миллион түхэригэй хэмжээндэ хүрэхэ гэхэ гү, али 1975 онойхиһоо 3 процент дээгүүр хараалагдана. Республикын Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленнэ продукци худалдаха хэмжээгээ 97 миллион түхэригтэ хүргэхэ. Энэнь 1975 онойхиһоо 5,9 процентээр дээшэ. Электрын элшэ хүсэ, нүүрһэ, хирпиисэ, целлюлозо, картон, электродвигатель, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые болон бусад олон янзын продукци үйлэдбэрилгэ 1975 онойхиһоо нилээд ехээр дээшэлүүлэгдэхэ. Арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргалга түсэбэй ёһоор 2,8 процентээр нэмэхэ.

Республикын промышленностиин һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд түргөөр ургаһые, олохон предприятинуудай проектнэ хүсэ шадалдаа мүнөө гүйсэд хүрөөд байһые харадаа абажа, 1976 ондо промышленна үйлэдбэриин ургалта тон дээдэ хэмжээгээр хараалагдаа. Тиимэһээ республикын промышленна предприятинуудай, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ жэлдэ ехэ эдэбхи оролдолго гаргажа, арбадахи табан жэлэй һайн эхи заха табиха зэргэтэй. Нэн түрүүн бүхы промышленна предприятинуудые һарын, гурба һарын, жэлэй түсэбүүдые заабол дүүргэдэг болгохо ёһотой. Республика дотор олон тоото предприятинууд продукци бүхы дээрэнь үйлэдбэрилхэ ба худалдаха, тэрэшэлэн гол шухала зүйлнүүдые гаргаха номенклатурын талаар түсэбөө дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй арба нэгэ һарын дүнгөөр 57 промышленна предприяти гэхэ гү, али тэдэнэй 29 процент түсэбөө дүүргэнэгүй. Тингэжэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 7.635 мянган түхэригөөр доошо продукци худалдагдаа.

Энэ жэлэй туршада Галуута-Нуурай шахта. Ардасанай, Клюевскэ, Худанай, Хүрбын леспромхозууд, «Бурятжелезобетон» үйлэдбэриин нэгэдэлэй 1-дэхи, 2-дохи филиалнууд, Түлишын промышленностиин управлениин Никольскиин промкомбинат, ой модоной ажахын министерствын Хориин леспромхоз продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй.

Зарим нэгэ предприятинууд үйлэдбэриингөө хэмжээе урда жэлэйхиһээ доошонь оруулһан байна. Арадай хэрэглэмжын, соёлой ажаһуудалай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ олохон дутуу дунданууд үзэгдэһөөр зандаа. Республикын промышленна предприятинууд дээрэ түсэбтэ даабаринуудаа жэлэй туршада ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр доошонь оруулжа, тэрэнээ дүүргэһэн нэрэтэй болодог муу заншал һүүлэй үедэ үзэгдэнэ.

Дээрэ хэлэгдэһэнһээ ёһотой тобшолол хэжэ, гүрэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтын түлөө бүхы хүтэлбэрилхы түшаалтадай харюусалга эрид дээшэлүүлхэ шухала. Манай түсэбүүдэй хуби заяае шиидхэхэ үшөө нэгэ асуудал гэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ болоно. Бүхы дээрэ республика ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгээ үргэдхэхэ түсэбтэ даабаринуудаа дүүргээшье һаа, олон тоото предприятинууд ажалай бүтээсын ургалтын талаар жэлһээ жэлдэ гээгдэжэ ябанад. Энэ жэлэй арба нэгэн һарын дүнгөөр 61 предприяти гэхэ гү, али тэдэнэй нийтэ тоогойнь 31 процент ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Иимэ байдалай нэгэ шалтагааниинь гэхэдэ, хүдэлмэриин үнэтэ саг гээлгэ, халаан доторой миин байлганууд болоно.

Промышленна предприятинуудай, министерствэнүүдэй болон албан зургаанудай хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин талмайн хэрэг бүхэнһөө продукци ехээр, һайн шанартайгаар абахын түлөө ажалай эмхидхэл ба нормировани һайжаруулха, ажалай журам улам бэхижүүлхэ бодото хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудай анхаралда саг үргэлжэ байгаа гээшэ. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ хүдөө ажахын материальна-техническэ үндэһэ һуури нилээд бэхижээ. Республикын хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол фонднууд мүнөө үедэ 530 миллион түхэригтэ хүрөө. 1970 онойхитой сасуулхада, энэмнай 71 процентээр ургаһан байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ табан жэл соо бүхыдөө 446 миллион түхэриг гүрэнэй капитальна һомололго гаргашалагдаа. Энэмнай урда табан жэлэйхиһээ 146 миллион түхэригөөр дээшэ. Трактор, комбайн болон бусад техникэ хүдөө ажахыда жэлһээ жэлдэ улам ехээр үгтэдэг болоо. Республикын колхоз, совхозууд гансал 1975 он соо 1,327 трактор. 952 комбайн, тэрэ тоодо 907-ниинь ороонһоной, 660 ашаанай автомашина абаһан байна. 1975 ондо минеральна үтэгжүүлгэ урда жэлэйхиһээ 19 процент, 1970 онойхиһоо 2,2 дахин ехээр үгтэһэн байгаа.

Газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри улам үргэдөө, севооборудууд нарижуулагдаа, мал ажалда үүлтэр дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Мал ажалые, илангаяа шубуу, гахай үсхэбэрилгые, промышленна үндэһэн дээрэ эрхилдэг болохын тула, хүдөө ажахын үйлэдбэрие тодмохохо, мэргэжүүлхэ, томо оньһожоруулагдамал малай комплекснууд, ороохо тарянай тоогуудые бариха талаар үргэн ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Эдэ хэмжээнүүд хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай һайн дүнгүүдые түйлалрадань ехэ туһатайгаар, аша үрэтэйгөөр нүлөөлһэн байна. 1971—1974 онуудта сагай уларилай хэды хүндэ хүшэр байбашье, республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үргэн ехэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, мал ажалай болон газар тарялангай продукци үйлэдбэрилгын, гүрэндэ худалдалгын хэмжээ нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Хүдөө ажахын валова продукциин хэмжээн табан жэлдэ 280 миллион түхэриг хүрэтэр ургаа гэхэ гү, али 1970 онойхитой сасуулхада 26 миллион түхэригөөр дээшэ болоо.

Түсэбтэ табан жэл соо манай республика 371 мянган тонно ороохо тарья, 146 мянган тонно хартаабха, 84 мянган тонно овощ, 319 мянган тонно мяха, 622 мянган тонно һү, 34 мянган тонно нооһо болон 420 миллион үндэгэ үйлэдбэрилжэ гүрэндэ худалдаһан байгаа. Мяха, һү, хартаабха, нооһо үндэгэ гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэ, үлүүлэн дүүргэгдэв. Илангаяа мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэри аша үрэ ехэтэй байба.

Баргажанай аймагай колхоз, совхозууд хүдөө ажахын бүхы продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэв. Кабанскын аймагай ажахынууд гүрэндэ мяха, һү, хартаабха, үндэгэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб баһал дүүргэнхэй.

Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые Баунтын, Захааминай, Хэжэнгын, Ахын, Түнхэнэй болон Улаан-Үдын аймагуудай колхоз, совхозууд сүм дүүргэбэ.

Гэхэтэй хамта, хэрбээ аймагуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд газар тарялангай, мал ажалай продукци ехээр гаргахын тула бүхы арга боломжонуудаа, нөөсэнүүдээ хэрэглэжэ, үйлэдбэриин шанарай үрэ дүнгүүдые һайжаруулжа шадаа һаань, хүдөө ажахыда үшөөшье ехэ амжалтанууд түйлагдажа болохо байгаа.

Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб соо хүдөө ажахын продукцинуудые худалдалга 1976 ондо иимэ хэмжээтэйгээр хараалагдана: ороохон — 87 мянган тонно, хартаабха — 31 мянган тонно, овощ — 25 мянган тонно, мяхан — 65 мянган тонно, һүн—131 мянган тонно, үндэгэн — 96 миллион. ноохон — 7.101 тонно.

1976 оной түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө совет болон хүдөө ажахын зургаанууд, тэдэнэрэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, хүдөөгэй бүхы ажалшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ аша үрэтэйгөөр хүдэлжэ, ажалай үндэр бүтээсэ түйлаха ёһотой. Нэн түрүүн гүрэнэй түсэбэй, социалис уялгануудайнгаа дүүргэлтэдэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадалые эрид шууд, оггололон усадхаха хэрэгтэй.

Шэнэ табан жэлдэ, илангаяа түрүүшынь жэлдэ хүдөө ажахын мүнөө үеын техническэ зэбсэгжэлгэдэ түшэглэн газарай элдүүриие һайжаруулхын, тарян ажалай культура дээшэлүүлжэ, үндэр баян ургаса абадаг болохын тула аша үрэтэй үргэн ехэ тэмсэл дэлгэрүүлхэ шухала. Минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ һайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэ ажахын мэргэжэлтэд онсо анхаралаа хандуулха болоно. Уһалагдадаг ба хатаагдаһан газар ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гээшэ мүнөө үеын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ерэхэ жэлдэ ороохо таряанай тэжээлэй баян ургаса абахын тула хабарай тарилгын бэлэдхэл мүнөөнһөө жэшээтэ һайнаар ябуулха, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые саг соонь бэелүүлхэ, бүхы хүдөө ажахын техникэ һайн шанартайгаар заһабарилха, гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ, үтэгжүүлгэ бэлдэхэ гээшэ хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй гол зорилгонь болоно ха юм.

1976 он хадаа мал ажалые саашадань хүгжөөхэ, шанарай талаар тэрэнэй үрэ дүнгүүдыень һайжаруулхын түлөө нэтэрүүгээр, эрид шангаар тэмсэхэ жэл болохо ёһотой. Малай гарзалалга болон һубайралгые усадхаха хэрэг колхоз, совхозуудай шухалын шухала зорилго болоно. Республикын олохон ажахынууд жэлһээ жэлдэ тон үсөөн түл абадаг гээшэ. Энээнтэй эбсэжэ яажашье болохогүй. Энэ жэлэй арба нэгэн һарын хугасаада 100 үнеэнһээ 57 тугал, 100 эхэ хонинһоо 64 хурьган түлжүүлэгдээ. Мал олоор гарзалагдадаг зандаа.

Богонёор хэлэхэдэ, мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ, малай ашаг шэмые үбэлэй сагта дээшэлүүлхэ, малай һубайралгые усадхаха гээшэ мал ажалда хабаатай бүхы хүн зоной үдэр бүри анхарха хэрэг болоод байна.

Шэнэ табан жэлдэ хүдөө ажахын продукциин шанар һайжаруулха асуудал бүри шангаар табигдана гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Юһэдэхи табан жэлдэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудай капитальна һомололгын нийтэ хэмжээн 1,310 миллион (БАМ эндэ ороногүй) түхэриг болоо. Энэнь урдахи табан жэлһээ 250 миллион түхэригөөр дээшэ. 1.170 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа. Үнгэрэгшэ табан жэл соо Сэлэнгын ЦКК-гай нэгэдэхи ээлжээн, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, Улаан-Үдын кондитерска фабрика, Онохойн плитэ хэдэг завод болон бусад ехэ ехэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Гусиноозерско ГРЭС-эй, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн, Грязнухинска ханын материалнуудай завод, Улаан-Үдын гэр-барилгын комбинадай барилганууд үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Забайкальска аппатитово, Озерно шанаржуулгын комбинадуудай барилга эхилээ. Мүнөө сагай гайхамшагта барилга—Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадаха зол жаргалтай байбабди гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Тиигэбэшье барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ үшөөл ехэ дутуу дунданууд байһаар. Илангаяа 1975 оной капитальна һомололгын мүнгэн ехэ муугаар хэрэглэгдээ.

1976 оной гүрэнэй түсэбэй ёһоор республикын бүхы барилгада (БАМ эндэ ороногүй) 335 миллион түхэригэй капитальна һомололго хараалагдана. Үнгэтэ металлургиин, нүүрһэнэй, химиин, хүнгэн ба эдеэ хоолой, барилгын материалнуудай промышленностиин, машина бүтээлгын, транспортын, ой модоной ажахын, худалдаа наймаанай болон нийтын эдеэ хоолой предприятинуудые барилгада урда жэлэйхэһээ нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байна.

Хүдөө ажахын капитальна һомололго 91 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр тодорхойлогдоо. Энэмнай 1975 онойхидо орходоо нэгэ бага доошоо.

Ерэхэ жэлдэ олохон шухала объектнүүд ашаглалгада оруулагдаха болоно. Тэдэнэй тоодо Гусиноозерско ГРЭС-эй хоёр блок, Гусиноозерскһоо Наушки хүрэтэрхи электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай, Харанхын хөлимог тэжээлэй завод, Баргажанай гол дээгүүр табигдаха хүүргэ. Кировэй нэрэмжэтэ заводые һэльбэн шэнэлэлгэ, Улаан-Үдын водопровод ба канализаци, «Усть-Кяхтинский», «Южный», «Прибайкальский» гэжэ гахай таргалуулха комплекснууд. олон һургуулинууд бусад барилганууд ороно.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо арад зоной ажаһуудалай хэм хэмжээе саашадань улам дээшэлүүлхын тула ехэхэн хүдэлмэри хараалагдаһан байгаа. Нийтын үйлэдбэриин ургаха, тэрэнэй ашаа үрын дээшэлхэ тума бүхы совет арадай, манай республикын ажалшадай ажаһуудал, соёл культура бүри һайжаржа байнхай. Жэшээлхэдэ, түсэбтэ табан жэлдэ мүнгэн олзо доходой нэгэ хүндэ хүртэсэ дундазэргээр 14—15 процентээр ургаһан байха юм. Дүрбэн жэл 9 һарын туршада промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй һарын дундуур хэмжээнэй салин хүлһэн 150 түхэригһөө 170 түхэриг, барилгашадайхи 157-һоо 198 түхэриг, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэйхи 105-һаа 137 түхэриг хүрэтэр ургаһан байна. Республика доторнай мүнөө үедэ 133 мянган пенсионернүүд гүрэнэй тэдхэмжэ абана. Пенсиин дундуур хэмжээн 1970 ондо 39 түхэриг байгаа һаа, 1975 ондо 51,3 түхэриг хүрэтэр дээшэлээ.

Худалдаа наймаанай эрьесын түсэб 100.5 процент дүүргэгдэхэ байна гэхэ гү, али 735 миллион түхэригэй хэмжээндэ хүргэгдэхэ. Удаан саг соо хэрэглэгдэдэг эд бараануудые арад зондо худалдалга жэл бүри үргэдэжэ байнхай гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Жэшээлхэдэ, 4 жэл 9 һарын туршада 63 мянган холодильник, 91,6 мянган телевизор, 4 жэл соо 6.153 хүнгэн автомашина ажалшадта худалдагдаа.

1976 ондо гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эрьесэ 761 миллион түхэригэй хэмжээндэ хүрэхөөр хараалагдана. Энэмнай 1975 онойхиһоо 3,5 процентээр дээшэ болоно. Худалдаа наймаанай болон нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай материально-техническэ бааза һайжаруулхын, эхилһэн барилгануудаа түргэн дүүргэхын тула бодото хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Республикын арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө министерствэнүүд, албан зургаанууд, предприяти болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, нютагай Соведүүд бүхы ажалшадай эрмэлзэл оролдолго элсүүлхэ, хүдэлмэришэд, колхозниигууд болон мэргэжэлтэдэй зохёохы эдэбхи үүсхэл бадаруулха, научно-техническэ дэбжэлтын түйлалтануудые, үйлэдбэриин хүсэ шадал аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, ажахын болон хүтэлбэрилхы хүдэлмэриин бүхы һалбаринуудай ажалай шанарые эрид шууд һайжаруулха ёһотой болонобди гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй 1976 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ БА 1974 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

Республикын финансын министр, депутат Ч. В. ЕНДОНОВОЙ элидхэлһээ

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол, мүн «1976—1980 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн партиин ЦК-гай проект республикын ажалшадай дунда ехэ эдэбхи үүсхэбэ. Предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта, ажалшадай коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

1975 ондо республикын арадай ажахые хүжөөхэ гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Имагтал тэрэнэй ашаар энэ жэлэй гүрэнэй бюджедэй оршо һайнаар дүүргэгдэнэ. Буряадай АССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджет оршын талаар 101 процент, гаршын талаар 99,3 процент гүйсэдхэгдэхөөр багсаагдана. Тиихэдэ бүхы аймагуудай, городуудай, сельскэ ба поселково Соведүүдэй бюджет дүүргэгдэхэ юм.

Нүхэд депутадууд! 1976 оной — арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй гүрэнэй бюджедые оршо ба гаршын талаар 164.374 мянган түхэригөөр республикын Министрнүүдэй Совет сессиин үзэмжэдэ табина. Буряадай АССР-эй арадай ажахые ерэхэ жэлдэ хүгжөөхэ түсэбтэй тааралдуулан, гүрэнэй бюджет табигдаһан байна. Тиигэхэ зуураа партиин экономическа политикые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, арад зоной ажабайдал бүри һайжаруулха хэмжээнүүд бюджет дотор хараалагданхай.

Буряадай АССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджедэй оршын гол хубинь социалис ажахыда сугларлаг мүнгэнэй нөөсэһөө бүридүүлэгдэнэ. Налогой эрьесэһээ, гүрэнэй, кооперативна ба ажахын эмхинүүдэй олзо доходһоо хамта дээрэ 107. 8 миллион түхэриг гэхэ гү али бюджедэй бүхы оршын 65.6 процентнь орохо байна. Арад зонһоо абтадаг элдэб янзын түлбэриһөө 56,7 миллион түхэриг гэхэ гү, али 34,4 процентнь бюджедтэ орохо юм.

Республикын нютагай ажахын бүхы һалбаринуудһаа 1976 ондо 19,4 миллион түхэриг бюджедтэ орохо. Тэрэнэй 9,2 миллион түхэригынь предприятинууд болон ажахын эмхинүүдэй үйлэдбэриие саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаха байна. Бюджедэй оршо ба олзо предприятинуудай үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ, продукци худалдаха, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха хэрэгтэ зорюулагдана. Тиимэһээ үйлэдбэриин бүхы нөөсэ болон арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ асуудал тон шухала удхатай. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ нилээд һайн дүнгүүд түйлагдаа.

Гэхэтэй хамта дотоодын арга боломжонууд үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Республикын арадай ажахыһаа олзо оруулха 10 һарын түсэб 9,2 миллион түхэригөөр дүүргэгдээгүй. Республикын эдеэ хоолой промышленностиин министерствын, «Забайкаллес», «Буржелезобетон», һүнэй промышленностиин нэгэдэлнүүдэй олохон предприятинууд олзо оруулха даабаряа дүүргэнэгүй. Тиихэдэ бүтээгдэһэн продукциин шанар үшөөл муу байһаар. Илангаяа Захааминай хилээмэнэй заводой, Ивалгын кондитерска фабрикын, Баргажанай крахмалай заводой, Улаан-Үдын оёдолой фабрикын бүтээһэн продукци голодоһонло ороно.

Гүрэнэй бюджедэй оршын гол хубинь налогой эрьесэһээ абтадаг юм. Ерэхэ жэлэй бюджедэй оршын 50 процентнь энээнһээ орохо болоно гэхэ гү, али 77,5 миллион түхэригынь республикын бюджедтэ орохо юм. Гүрэнэй олзын түсэбэй дүүргэлтэ гансал промышленностиин хүдэлмэриһөө бэшэ, харин худалдаа наймаа эмхидхэлгэһээ дулдыдадаг гээшэ. Худалдаа наймаанай зарим эмхинүүд эд бараанай эрьесые һайжаруулха арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүй. Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй ба Улаан-Үдын аймагуудта худалдаа наймаан илангаяа муугаар эмхидхэгдэнэ.

Республикын ой модоной ажахыһаа 4,4 миллион түхэриг, колхозуудай олзын налогһоо 1,2 миллион түхэриг. кино харуулалгын олзоһоо 1,8 миллион түхэриг, нютагай налог болон бусад суглуулбариһаа 1,3 миллион түхэриг республикын гүрэнэй бюджедтэ орохоор хараалагдана. Гүрэнэй 3 процентын шүүбэритэ облигациие, мүн лотерейн биледүүдые худалдалгаһаа 0,9 миллион түхэриг бюджедтэ орохо юм. Тиихэдэ ажалшадай налогһоо 55,5 миллион түхэриг, тэрэнэй 51 миллион түхэригынь хүдэлмэришэд болон албахаагшадай налогһоо орохо байна.

Нүхэд депутадууд! Республикын арадай ажахые 1976 ондо хүгжөөхэ түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнүүдые гүйсэд бэелүүлхын тула хэрэгтэй мүнгэ зөөри гүрэнэй бюджедээр һомологдохо байна. Тиихэдэ арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 38 миллион түхэриг гэхэ гү, али бюджедэй 23,1 процентнь, социальна болон соёлой эмхинүүдтэ 118 миллион түхэриг гэхэ гү, али бюджедэй гаршын 71,8 процентнь зорюулагдаха байна.

Республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ хамта дээрэ 70,3 миллион түхэриг ерэхэ жэлдэ гаргашалагдаха юм. Энэнь 1975 онойхиһоо 3 процентээр ехэ болоно. Тиихэдэ предприятинууд ба организацинуудай 32,3 миллион түхэриг ажахы саашань хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха байна. Республикын эдеэ хоолой, нютагай, түлишын, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Тэрэнэй ашаар арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлхэ байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ урданайхида адли ехэ анхарал хандуулагдаха. Тингэхэ зуура хүдөө ажахые ямар нэгэн гол шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ, мал ажалые промышленна үндэһэ һуури дээрэ эрхилхэ асуудалнуудта ехэ анхарал табигдана. РСФСР-эй гүрэнэй бюджедһээ 42 миллион түхэриг манай республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдана. Энэ мүнгэ зөөриие зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула республикын хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй аймагуудтахи органууд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Байгша оной түрүүшын 9 һара соо «Скотопром» трестын мэдэлэй совхозууд адууһа мал үлүүсэ ехээр гарзалуулһан дээрэһээ 526 мянган түхэригэй гаргаша хэһэн байна. Яруунын аймагай «Юбилейный» совхоздо олон тоото мал гарзада орожо, 66.741 түхэриг миинтэ хаягдаа. Тэрэнэй ехэнхинь зэмэтэ хүнүүдһээ абтаагүй. Иимэрхүү байдал республикын бусад ажахынуудташье дайралдана.

Республикын колхоз болон совхозуудта байгша ондо гүрэнэй зүгһөө ехэ туһаламжа хүргэгдөө. Гүрэнэй банкһаа удаан сагаар ба саг зуураар колхозуудта үгтэһэн 31 миллион түхэриг, совхозуудта үгтэһэн 16 миллион түхэриг гүрэндэ бусаагдахаяа болиһон байна.

Республикын колхоз болон совхозуудай газар тарялангай үрэжэл һайжаруулха, уһанай ажахын эмхи зургаануудай үйлэдбэриин бааза бэхижүүлхэ хэрэгтэ 1976 ондо 25,8 миллион түхэриг РСФСР-эй гүрэнэй бюджедһээ һомологдонхой. Энэнь байгша онойхиһоо 1,1 миллион түхэригөөр ехэ болоно. Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ 1976 ондо 7,5 миллион түхэриг гаргашалагдаха байна.

Республикын барилгын эмхи зургаанууд хараалагдаһан түсэбөө муугаар дүүргэнэ, барилгын шанар үшөө муу байһаар. Тиимэһээ олзо оруулха энэ жэлэй 9 һарын түсэб оройдоо 67,7 процент дүүргэгдэһэн байна. Энэ ушар гол түлэб ажалай бүтээсые һайнаар дээшэлүүлжэ шадаагүй дээрэһээ болоһон байха юм. Мүн тиихэдэ барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри олон тоото барилгануудта нэгэ доро гаргашалагдана.

Нүхэд депутадууд! Ажалшадай һуудал байдал саашань улам һайжаруулха хэрэгтэ гэр байрын ба коммунальна ажахы хүгжөөлгэ тон ехэ удха шанартай. 1976 ондо ажахын энэ һалбарида 29,8 миллион түхэриг һомологдоно. Тэрэнэй 2,7 миллион түхэригынь гэг байрануудые капитальнаар заһабарилха хэрэгтэ зорюулагдаха юм.

Республикын ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга жэл бүри һайжаржа байна. Һүүлэй үедэ ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын албанай шэнэ хэдэн предприяти баригдаа. Тиигэбэшье хүдөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэ хангалга городойхиһоо гээгдэжэ ябана. Хэрэглэмжэ хангалгын зарим комбинадуудта тоо бүридхэл тон һулаар табигданхай. Энэ талаар Загарайн, Хяагтын аймагуудай комбинадуудта ехэ дутагдал дайралдана. Тиимэһээ ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын министерство энэ асуудалаар ойрын сагта зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Жэл бүри гүрэнэй страховани хүгжэжэ байнхай. 1976 ондо бүхы түрэлэй страхованиһаа орохо мүнгэнэй хэмжээн 26 миллион түхэриг болохо юм. Страховой түлбэриһөө ерэхэ жэлдэ гүрэнэй бюджедтэ 735 мянган түхэриг орохо байна.

Нүхэд депутадууд! КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй туршада республика дотор арадай гэгээрэл ба соёл культурые, элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгэ горитойхон алхам хээ. 1976 ондо энэ хэрэгтэ 118 миллион түхэриг мүнгэн гүрэнэй бюджедһээ гаргашалагдаха юм. Энэнь 1975 онойхиһоо 2,2 процентээр ехэ болоно. Тэрэнэй 76 миллион түхэригынь арадай гэгээрэлдэ, соёл культурада һомологдохо. Шэнэ һургуулинуудые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада 64,4 миллион түхэриг, һургуулинуудай материальна бааза бэхижүүлгэдэ 3,9 түхэриг гаргашалагдаха. Тиихэдэ хүүгэдэй сад-яслинуудые барилгада 9,1 миллион түхэриг һомологдонхой.

Республика дотор соёлой эмхи зургаанууд улам олошорно. Ерэхэ жэлдэ соёлой эмхи зургаанууд ба искусствада 9,2 миллион түхэриг гүрэнэй бюджедһээ гаргашалагдаха юм. 1976 ондо шэнэ 9 библиотекэ, 19 клуб, хүүгэдэй хүгжэмэй 3 һургуули баригдаха байна.

Арадай элүүрые хамгаалга улам һайжаржа байнхай. Ерэхэ жэлдэ энэ хэрэгтэ 39 миллион түхэриг гүрэнэй бюджедһээ һомологдоо. Энэнь байгша онойхиһоо 5 процентээр ехэ болоно. Больница ба санаторинуудтахи ороной тоо 380-аар олон болохо.

Нүхэд депутадууд! Юһэдэхи табан жэлэй туршада социальна тэдхэмжэ ба страховани улам һайжарба. Наһатайшуулай пенси нэмээгдэһэн, мүн тиихэдэ бусад хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. 1976 ондо социальна тэдхэмжэ ба страхованида республика дотор 96 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм. Тиихэдэ социальна тэдхэмжэдэ гүрэнэй фондһоо 7,5 миллион түхэриг оруулагдаха.

Нүхэд депутадууд! Гүрэнэй хүтэлбэриин органуудта ерэхэ жэлдэ республикын бюджедһээ 5.2 миллион түхэриг гаргашалагдаха байна. Арадай ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха талаар республика дотор ехэ юумэн хэгдэнэ. 1975 ондо хүтэлбэрилгын аппарадһаа 560 хүн сүлөөлэгдэжэ, 2,2 миллион түхэриг алмагдаһан байна. Энэ хүдэлмэри саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. Тэрэнэй ашаар ерэхэ жэлдэ 437 мянган түхэриг алмагдажа, гүрэнэй бюджедтэ орохоор түсэблэгдэнэ.

Нүхэд депутадууд! КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын нютагай Соведүүд ажахы ба соёл культура хүгжөөхэ талаар нилээд һайн дүнгүүдые туйлаа. Тиихэдэ нютагай Соведүүдэй үүргэ болон харюусалга улам дээшэлжэ байна. 1976 ондо нютагай Соведүүдэй бюджет 123,4 миллион түхэригөөр хараалагдаһан байна.

1976 ондо гүрэнэй олзо ба налогһоо 109.9 миллион түхэриг нютагай Соведүүдэй бюджедүүдтэ оруулагдаха байна. Нютагай Соведүүдтэ мэдэлтэй ажахые хүгжөөлгэдэ ерэхэ жэлдэ 23,1 миллион түхэриг һомологдоо. Город болон хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 6,4 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм.

Нүхэд депутадууд! КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1975 он) Пленум дээрэ арадай ажахые хүтэлбэрилгые улам һайжаруулха, түүхэй эд ба мүнгэ зөөридэ гамтайгаар хандаха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ ба продукциин шанар һайжаруулха асуудалнуудта тон ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Тиимэһээ республикын предприятинуудай, министерство болон албан зургаанудай, нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалаар шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

Республикын 1974 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет сессиин баталамжада табина. 1974 оной гүрэнэй бюджет оршын талаар 102,2 процент, гаршын талаар 99,1 процент гүйсэдхэгдэһэн байна. Тиихэдэ оршонь гаршаһаа 5,6 миллион түхэригөөр ехэ байгаа. Республикын, аймагуудай, городуудай, сельскэ ба поселково Соведүүдэй 1974 оной бюджет сүм дүүргэгдэһэн байна.

Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сесси

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...сэблэлгын-бюджетнэ комиссиин ...рүүлэгшэ В. Ф. ЛЫСОВЭЙ нэмэлтэ ...идхэлһээ

...ядай АССР-эй Верхов- Соведэй түсэблэлгын- ...етнэ, һалбари һалба- болон байгаали хам- ...а комиссинууд Буряа- АССР-эй Министрнүүдэй ...дэй хаpалганда табиһан оной гүрэнэй арадай ...ын түсэб ба бюджедэй ...тнүүдые, 1974 оной ...едэй гүйсэдхэлые хара- ...өө. Сессидэ бэлэдхэлэй ажахын һалбари бүхэ- ...энэ жэлэйнгээ болон жэлэйнгээ түсэбые яма- дүүргэжэ байһантай ...си гүнзэгыгөөр танил-

...ы орон доторнай шэн- ...най республикада та- ...жэлэй туршада матери- ...үйлэдбэрилгэ ба соёл ...ура түргэнөөр урагшаа ...аа. Табан жэлдэ про- ...енна үйлэдбэрилгэ ...процент ургахаар, ажа- ...үтээсэ промышленность- ...4,9 процент дээшэлхээр ...гдана. Үйлэдбэриин ...ургалтын 83 процент ...й бүтээсын дээшэлһэ- ...ашаар туйлагдаа.

...питальна барилга үргэд- ...талаар ехэхэн хүдэлмэ- ...эгдээ. Арадай ажахын ...һалбаринуудай хүг- ...гэдэ 1,5 миллиард түхэ- ...гаргагдаа. Барилгын ...бэхижэ, энергетикын, ...на бүтээлгын, барил- ...индустриин предприяти- ...ые, мелиоративна болон ...ажахын бэшэ барилга- ...ые бариха хэрэгтэ гүрэ- ...мүнгэнэй гараша түргэ- ...нэмээ.

...бан жэлэй туршада рес- ...икымнай хүдөө ажахы ...өөлгэдэ 460 миллион ...риг гүрэнэй мүнгэн га- ...хүдөө ажахын гол фонд ...процентээр ехэ болоо. ...убликын колхоз, совхо- ...5,8 мянган трактор, ...мянган элдэб янзын ком- ...2,3 мянган ашаанай ав- ...шина абаа. Минеральна ...жүүлгэ 3 дахин ехээр үг-

...үдөө ажахын продукци ...а нилээд дээшэлээ. Жэ- ...туршада хүдөө ажахын ...укци абалгын хэмжээн ...эхи табан жэлдэ, найма- ...табан жэлэйхиһээ 10 ...ентээр ургаа. Тиихэдэ ...й туршада дунда зэр- ...мяха абалга 40,5 про- ...һүн — 11,5 процент, ...гэн — 2,5 дахин, ноо- — 32 процент нэмээ.

...нгэрөөшэ жэлнүүдтэ ...р энхые, арадай гэгээ- ...соёл культура хүгжөө- ...жалшадай ажаһуудалай ...тэ хангаха болон худал- ...наймаа һайжаруулха, ...зоной материальна ажа- ...ал үргэхэ талаар ехэхэн ...н хэгдээ. Ажалшадай ...доход 26 процентээр ..., эд бараан, эдеэ хоол ...лдалга 41 процент, хүн ...й ажаһуудалай эрилтэ ...алга 42 процентээр ур-

...ряадай АССР-эй Ми- ...рнүүдэй Соведэй үзэм- ...табигдаһан 1976 ондо ...адай АССР-эй гүрэнэй ...ы хүгжөөхэ түсэб, гүрэ- ...бюджет РСФСР-эй Вер- ...о Соведэй хоёрдохи сес- ...баталһан, РСФСР-эй ...й ажахые хүгжөөхэ тү- ...үндэһөөр табигдаа гэ- ...буряадай АССР-эй Вер- ...о Соведэй комиссинууд ...оно.

Министерство болон захиргаанууд арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэн, түсэбһөө гадуур 860 мянган түхэригэй продукци гаргаха аргатай гэжэ Верховно Соведэй комиссинууд тоолоно. Тэрэнэй тоодо нютагай промышленность —300 мянган түхэригэй, эдеэ хоолой промышленность —470 мянган түхэригэй, түлишын промышленностиин управлени—70 мянган түхэригэй.

Верховно Соведэй комиссинууд Буряадай АССР-эй 1976 оной гүрэнэй болон Улаан-Үдэ хотын, аймагуудай бюджедүүдые хаража үзөөд, тэдэнь түсэбөөр хараалагдаһан бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ шадаха гэжэ тоолоно. Тиихэдэ предприяти, ажахын организацинуудай түсэбһөө гадуур продукци гаргажа худалдаһанай, налогой эрьесэһээ ородог мүнгэ ехэ болгоһоной ашаар бюджедтэ 138 мянган түхэриг нэмэлтэ орохо болоно. Тэрэ мүнгэ республиканска типографида залгалта хэгдэжэ байһан барилга дүүргэлгэдэ, оперо ба баледэй театрта склад барилгада, кинотеатрнуудые заһабарилгада зорюулха.

Эдэ ажаглалтануудые хараада абаад, гүрэнэй түсэб һайшааха, Буряадай АССР-эй 1976 ондо арадай ажахы хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб тухай хуули абаха, Буряадай АССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджет оршо ба гаршын талаар 164512 мянган түхэригөөр баталха, Буряадай АССР-эй 1976 оной гүрэнэй бюджет тухай хуули абаха гэһэн дурадхал оруулагдана.

Үнгэрөөшэ болон табан жэлэй туршада хэгдэһэн ажал, хүдэлмэриин дүн хаража үзөөд, бүхы арга боломжонууд зүбөөр хэрэглэгдээд, дутуу дунданууд дары усадхагдаад байгаа һаа, республикымнай арадай ажахы бүри һайн амжалтануудые туйлаха һэн гэжэ комиссинууд тоолоно. Үнгэрөөшэ жэлнүүдтэ, 1975 ондошье промышленна бүхы предприятинууд тэгшэ һайнаар хүдэлөөгүй. Зарим предприятинуудта техникэ, түхеэрэлгэ муугаар хэрэглэгдээ, түүхэй эд, хэрэгсэл хэмһээнь үлүүгээр гаргагдаа, ажалда гарахагүй, ажалһаа хойнотохо ушарнууд олоор дайралдаа, муу шанартай продукци гаргаха ушар усадхагдаагүй.

Республикымнай промышленность арад зондо хэрэгтэй элдэб янзын эд бараа, эдеэ хоол үшөөл багаар, шанар муутайгаар гаргаа. Энэ хэрэгтэ нютагай баялиг тон багаар хэрэглэгдэнэ. Илангаяа нютагай, эдеэ хоолой, коммунальна, ажалшадай эрилтэ хангаха министерствэнүүд зохихо хэмжээ абанагүй. Тиимэһээ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй комиссинууд арад зондо хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоол ехээр гаргаха хэмжээ абахыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ, министерствэнүүдтэ, ведомствэнүүдтэ даалгаха гэжэ тоолоно. Тиихэдээ продукциин шанар һайжаруулхын түлөө шанга тэмсэл хэгдэхэ бологдоно.

Табан жэлэй, 1975 оной түсэб, уялгануудые барилгын организацинууд гүйсэд дүүргээгүй гэжэ Верховно Соведэй комиссинууд тоолоно. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые нэмээхэ, коммунальна ажахынуудта, элүүр энхэдэ, соёл культурада, гэгээрэлдэ хэрэгтэй барилганууд саг болзортоо ашаглалгада үгтэнэгүй.

Энэ жэл республикымнай олонхи совхозууд, колхозууд газар тариалангай муу бэшэ ургаса абаа. Тиимэһээ гүрэндэ урда жэлэйхиһээ ехэ орооһон, хартаабха, овощ худалдагдаа, ниитын малда бүдүүн, шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэгдээ. Гэбэшье газар тариалангай продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүй. Гүрэндэ мяха, һү худалдаха энэ жэлэй түсэб дүүргэхын тула колхоз, совхозууд ехэхэн оролдолго гаргаха зорилготой.

Мал ажахы илангаяа Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудта дутагдалнуудтайгаар эрхилэгдэнэ. Эдэ аймагуудай ажахынууд гүрэндэ мал ажалай зарим продукци худалдаха табан жэлэй, 1975 оной түсэбүүдые дүүргэхэгүйнь. Тэрэнэй гол шалтагаанууд юуб гэхэдэ, мал олоор гарзалагдана, һубайрна, фермэ, гүүртэ, отара дээрэ малшадай ажал муугаар эмхидхэгдэнэ, хүндэ хүшэр ажал удаанаар оньһожоруулагдана, ажахы бүхэндэ байгаа арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй.

Энэ жэл олонхи ажахынуудай экономическа байдал урда жэлэйхиһээ нилээд һайжараа. Гэбэшье, олонхи колхоз, совхозуудай продукциин өөрынь үнэ сэн дээшэлээ.

Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха 1976 оной түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы арга боломжо зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ, тэжээлээ гамтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, зунай үедэ малай ашаг шэмэ горитойгоор дээшэлүүлхэ болоно. Харин тиихэдэ Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын аймагуудай ажахынуудта үбэлжэлгын үедэ ниитын мал олоор гарзалагдаад байна.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри удааржа байна гэжэ Верховно Соведэй комиссинууд тэмдэглэнэ. Трактор, плуг, сеялкэ болон бусад техникэ үсөөнөөр заһагдаа. ороoһото тариянай үрэһэн сэбэрлэгдэжэ шанартаа хүргэгдөөгүй, тарилгыч талмай дээрэ наг шэбхэ багаар гаргагдана, минеральна үтэгжүүлгэ болон трактор, машинада хэрэгтэй түлишэ асарха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

1975 ондо зарим предприятинууд түсэбөө оло дахин хубилгаа. Тиихэдээ ямаршье шалтагаангүйгөөр тэрэнээ бага болгоһон байха юм. 1975 оной 9 һарын туршада 43 предприяти жэлэйнгээ түсэбые 24,6 мянган түхэригөөр бага болгоо. Продукци гаргалгаяа бага болгоһон Ивалын кондитерска фабрика, Сэлэнгын архиин завод болон бусад түсэбөө дүүргэһэн предприятинуудай тоодо оролсоо.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай проект дотор Эхэ ороноймнай ажалшадай урда туйлай ехэ зорилгонууд табигдана. Шэнэ табан жэлэй туршада совет арад зоной ажабайдал бүри баян дэлгэр болгохо, оронноймнай экономико, соёл культура хүгжэлтын ехэ алхам хэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын Верховно Соведэй сессиин заседаниин зал соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ

Республикын Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгын эхилхэдэ, Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **В. П. Убеев** түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Тиихэ зуураа юһэдэхи табан жэлэй туршада, тэрэ тоодо 1975 ондо городой арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ тухай тодорхойгоор хөөрөө. Хотын промышленна предприятинууд табан жэлэй туршада продукци худалдаха даабаряа энэ оной ноябриин 26-да дүүргээ. Тиихэдэ түсэбһөө үлүү 110 миллион түхэригэй продукци худалдагдахаар багсаагдана. Городой арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ табан жэл соо 315 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Табан жэлэй туршада хамтадаа 600 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулагдаа. Предприятинуудта ажалай бүтээсэ табан жэл соо 34,9 процентээр дээшэлһэн байна.

Гэхэтэй хамта город дотор барилгын хүдэлмэри үшөө һанаһанда хүрэмөөр ябуулагданагүй. Илангаяа гэр байра, магазин болон столовонууд, хэрэглэмжэ хангалгын албанай предприятинууд, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд удаан баригдана. Жэшээлбэл, буряад драмын театрай байшан 8 жэл соо баригдана, дүүргэгдэхэ сатынь үшөө мэдэгдэнэгүй гэжэ нүхэр Убеев үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

— Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула гүрэн түрын зүгһөө айхабтар ехэ анхарал хандуулагдаа,—гэжэ хүдөө ажахын министр, депутат **Б. Д. Ангархаев** хэлэбэ.— Илангаяа газар һайнаар ашаглаха хэрэг шухалада тоологдожо байгаа. Энээнэй ашаар республикын колхоз болон совхозуудта газарай үрэжэл һайжаруулагдана. Жэшээлэн хэлэбэл, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд жэл бүри сабшалантай гектарһаа 30 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ хуряана. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Хяагтын аймагай «Родина» колхозуудай бусад ажахынуудай луговодууд ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряана.

Гэбэшье, тиимэ һайн ургаса ажахы бүхэндэ абтана гэхын аргагүй. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай ажахынуудта уһалагдадаг сабшалан ехэ. Тиигэбэшье 1975 ондо уһалагдадаг сабшалангай гектар бүриһөө оройдоо 10,5 центнер үбһэ хуряагаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ аймагай ажахынуудта тариалан ба сабшалангай ургаса дээшэлнэгүй.

Мүнөө колхоз болон совхозуудта тон харюусалгатай ажал—малай үбэлжэлгэ эхилэнхэй. Үбэлжэлгын түрүүшын хоёр һарын дүнгүүдые харабал, хангалтатай гэхын аргагүй байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, үлүүсэ олон мал гарзада ороо. Тиихэдэ үбһэн, бусад тэжээл ехээр гаргашалагдаа. Энэ асуудалаар Хоринн, Түнхэнэй, Бэшүүрэй, Ярууны аймагуудай ажахынууд ехэ дутагдалтай байна.

Улаан-Үдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **П. А. Горбунов** сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа аймагай предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай юһэдэхи табан жэлэй туршада туйлаһан амжалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Аймагай ажахынууд табан жэл соо гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха даабаряа амжалтатай дүүргээ. Тиихэдэ хартаабха, овощ үйлэдбэрилгэ наймадахи табан жэлэйхиһээ 33—11 процентээр дээшэлһэн байна. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар «Маяк», «Восход» колхозууд, Калининай нэрэмжэтэ совхоз илангаяа һайн дүнгүүдтэй. Хүдөө ажахые тусхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Адууһа малай шэнэ комплекснууд баригдажа эхилээ.

Тэрэнэй хажуугаар аймаг дотор шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон гэжэ нүхэр Горбунов хэлэбэ. Илангаяа соёл гэгээрэлэй, гэр байра барилга хангалтагүй байна. Мүн тиихэдэ хүүгэдэй эмхи зургаанууд тон удаанаар баригдана. Эдэ асуудалнуудта анхарал хандуулхаар болоо гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведтэ тэрэ хандаһан байна.

— Хурамхаанай аймагай промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй туршада амжалтатай һайнаар хүдэлжэ гараа,—гэжэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **К. Д. Дагбаев** тэмдэглэбэ. — Аймагай ажахынууд мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Тиигэхэ зуураа адууһа малай тоо толгой горитойгоор олошоруулагдаһан байна. Жэшээлбэл, эбэртэ бодо мал энэ үе соо 3000 толгойгоор олон болоо. Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар Хурамхаанай, Гааргын, Аргатын совхозууд һайн дүнгүүдтэй ябана. Аймагай 44 һаалишан, 66 хонишон, промышленностиин 140 хүдэлмэришэн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээ.

Гэхэтэй хамта аймаг дотор барилгын хүдэлмэри тон хангалтагүй байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Илангаяа һургуулинууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд, соёлой байшангууд удаан баригдана. Мүн тиихэдэ аймаг дотор ашаа шэрэлгэ хангалтагүй байһаар. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй автопарк ашаа шэрэлгые гүйсэд ханганагүй. Тиимэһээ манай аймагта автотранспортын тусхай предприяти эмхидхэн байгуулхаар саг ерээ гэжэ һанагдана гээд нүхэр Дагбаев тэмдэглэһэн байна.

Республикын гэр байрын-коммунальна ажахын министр **Н. И. Бизюкин** сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, аймагуудтахи коммунальна ажахын предприятинуудай табан жэл соо хэһэн ажал хүдэлмэри тухай тодорхойгоор тогтобо. Юһэдэхи табан жэл соо республикын аймагуудай түб һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 3 миллион түхэригһөө үлүү мүнгэн һомологдожо, булта хэрэглэгдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта коммунальна ажахын предприятинуудта үшөөл дутагдалнууд ехэ байһаар. Онсолон хэлэхэ болбол, манай министерствын барилга-заһабарилгын трестын аймагуудтахи участогууд ажалшадай гэр байра заһабарилха хүдэлмэри удааруулна. Тэрэнэй шалтагааниинь юуб гэбэл, өөрын үйлэдбэриин һайн баазагүй дээрэһээ болоно.

Улаан-Үдэ хотодо тус трестын мэдэлэй түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод бариглаха ёһотой байһан аад, Буряадай барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр мүнөө болотор эхилэгдээгүй байһаар. Тиихэдэ Кабанск тосхондо канализаци, Закаменск хотодо гостиница бариха хүдэлмэри унжагайруулагданхай. Эдэ бүтэдые хараада абажа, республикын Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй түсэблэлгын комисси ерэхэ жэлэй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ оруулха, мүн мүнгэ зөөри һомолхо бэзэ гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

— Манай республикын модо бэлэдхэгшэд юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарине амжалтатай һайнаар дүүргэһэн байна,—гэжэ «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор, депутат **Д. Д. Серебренников** тэмдэглэбэ. — Табан жэлэй түсэбһөө гадуур энэ жэлэй дүүрэтэр үшөө 2 миллион түхэригэй продукци худалдагдаха гэжэ багсаагдана. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Манай нэгэдэлэй 9 леспромхоз, Сэлэнгын модоной бааза, Буряадай мебель хэдэг ба модо болбосоруулгын комбинат, бусад предприятинууд табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Тиихэдэ юһэдэхи табан жэлэй туршада модо бэлэдхэлгын хүдэлмэри оньһожоруулха талаар горитой ажал ябуулагдаа. Леспромхозуудай доодо складуудтахи хүдэлмэри мүнөө гол түлэб оньһон техникын аргаар бүтээгдэнэ.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудта ажалай түрүүшүүл жэлһээ жэлдэ олошоржо байнхай. Тэдэнэй тоодо нэн түрүүлэн Хурамхаанай леспромхозой модо бэлэдхэхэ томоджхогдоһон бригадые тэмдэглэмээр байна. Тус бригадые дүй дүршэлөөр баян В. П. Парамонов хүтэлбэрилдэг юм. Энэ бригадын гэшүүд жэлэй туршада 100 гара мянган кубометр модо бэлэдхээ. Тиихэдэ табан жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байгаа. Имэрхүү жэшээнүүд нэгэдэлэй предприятинуудта олон.

Гэхэтэй хамта республикын модо бэлэдхэгшэдэй ажалда дутагдал үгы гэжэ хэлэхын аргагүй. Отологдоһон модон үшөө гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Леспромхозуудай зарим участогуудта отологдоһон модоной 30 процентнь миинтэ хаягдаһан ушар үшөө дайралдаһаар гээд нүхэр Серебренников хэлэбэ. Мүн тиихэдэ модошодто ажалай болон ажабайдалай таатай зохид эрхэ байдал хангаха хэрэгтэй. Модошодой зарим поселогуудта гэр байра, хүүгэдэй эмхи зургаанууд дутална.

— Манай аймагай ажалшад, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектые ехэ һонирхолтойгоор угтажа абаад, мүнөө уншажа, танилсажа байна,—гэжэ КПСС-эй Хоринн райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **В. У. Дарханов** тэмдэглэбэ.

Тус проект экономико, соёл культура хүгжөөхын, арад зоной ажабайдал бүри баян дэлгэр болгохын түлөө тэмсэлые бүри хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлээ.

Түүхэтэ документтэй танилсаха зуураа, аймагаймнай ажалшад юһэдэхи табан жэлэй туршада хэһэн ажалайнгаа дүн гаргана, ерэхэ табан жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа хараална. Үнгэрөөшэ табан жэлэй туршада аймагай промышленность, хүдөө ажахы горитойхоноор ургаа, продукци гаргаха, гүрэндэ худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүрээ. Һуурин, тосхонуудта үйлэдбэриин, соёл культурын ехэ барилга хэгдээ.

Гэхэтэй хамта ажал хүдэлмэридэмнай горитойхон дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии. Илангаяа ниитын малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэгдэнэгүй. Энэ хэрэгтэ манай аймагта болодог ган гасуур ехэ һаад хэнэ. Тиимэһээ мелиорациин хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэзшэ тон шухала. Гэбэшье энэ хүдэлмэридэ манда мүнгэн үшөөл багаар үгтэнэ, мелиораци хэлэг организаци хүсэ багатай, шэнэ техникэ хэрэгтэй.

Совхозуудай фермэ, отара, гүүртэнүүд дээрэ эхэнэрнүүд олоор хүдэлдэг. Тэдэнэй үхибүүдтэ саад-яслинууд дуталдана. Зарим һуурин, тосхонуудта һургуулиин шэнэ байранууд хэрэгтэй болонхой. Зарим ажахынуудта подстанцинуудые табижа, электрын элшэ хүсэ ехээр үгэхэ бологдоһоор үнинэй.

Эдэ бүгэдые хараада абажа манда туһа хүргэхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведые манай аймагай ажалшад гүйнэ.

834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын барилгын бригадын бригадир, депутат **В. Ц. Сандановта** үгэ үгтэнэ. СМП-гэй коллектив 1975 онойнгоо түсэб декабриин 2-то дүүргээ гэжэ тэрэ сессидэ элидхэбэ. Зүүн Сибириин түмэр замай больницын шэнэ комплекс болзорһоонь 3 һара урид баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Барилга дээрэ илангаяа нүхэд Львовой, Абречэй, Цыденовэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд һайнаар хүдэлнэ. Эдэ бригаданууд табан жэлэйнгээ түсэб 1974 оной июнь һарада дүүргэһэн байха. Манай бригада 5 жэлэйнгээ түсэб 1974 оной апрель һарада дүүргээ.

Барилга дээрэ дайралдадаг дутагдалнууд тухай тэрэ тогтон хэлэхэдээ, барилгын материалнууд ехээр таһалдана гэжэ тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, нэгэ халаанда барилгашадай һаадгүйгөөр хүдэлхын тула 20 мянган хирпиисэ хэрэгтэй байдаг. Харин тиихэдэ зарим үдэр арай гэжэ 3—4 мянган хирпиисэ асарна. Энээнһээ боложо барилгын хүдэлмэри удаарна, бригаданууд түсэб, уялгаяа һайнаар дүүргэнэгүй.

Манай коллективтэ хүдэлмэришэд дуталдана, олон хүнүүд гаража ошоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тэрэнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, гэр байра дуталдана. Тиимэһээ энээн тухай анхаралаа табижа, байрын гэрнүүдые бариха мүнгэ һомолхынь республикын правительствада депутат хандана.

Ажалшадай үдэр бүри ургажа байгаа эрилтые хангахын тула эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хэр зэргээр оролдожо байһан тухай тус министерствын министр, депутат **А. Р. Потепалов** тогтобо. Министерствымнай коллективүүд продукци гаргаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ тэрэ сонособо. Тиихэдээ түсэбһөө гадуур хоёр миллион шахуу түхэригэй продукци үгтэхэ.

Гэбэшье министерствын предприятинуудай ажал хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ, продукци ехээр гаргаха, шанарынь һайжаруулха талаар байгаа арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Олохон предприятинуудай байра хуушаранхай, бага болонхой, тэдэндэ шэнэ техникэ, түхеэрэлгэ хэрэгтэй. Ойрын жэлнүүдтэ шэнэ, томо хилээмэнэй заводууд Улаан-Үдэ, Гусиноозерск хотонуудта, Нижне-Ангарск тосхондо, пивэ шанадаг, аршаан шэлнүүд соо хэхэ заводуудые хэдэн газарнуудта баригдахаар хараалагдана. Эдэ бүгэдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэдэмнай туһа хүргэхые республикын правительствые гүйнабди гэжэ министр хэлэбэ.

— Манай фабрикын хүдэлмэришэд, инженер техникүүд КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудые, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй гаргаһан проектые ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаа,—гэжэ Улаан-Үдын трикотажна фабрикын хүдэлмэришэн, депутат **З. А. Ербанова** хэлээ. Заводоймнай коллектив жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ.

Ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлахын, һайн шанартай продукци ехээр гаргахын түлөө социалис мүрысөөн хүдэлмэришэдэймнай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиихэдээ хүдэлмэришэднай һонин дурадхал оруулна, үнэтэй үүсхэл гаргана. Жэшээлхэдэ, фабрикадамнай хүнэй захяа урданайхи шэнгээр 30 хоногой туршада бэшэ, 20 хоногто дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргагдаад, тэрэниие хэрэг дээрэнь дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Манай трикотаж нэхэдэг цехэй хүдэлмэришэд 1976 оной нэгэдэхи кварталай түсэб түрэл партиингаа XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

Гэбэшье ажал хүдэлмэридэмнай дутагдалнууд дайралдана. Зарим цехтэ шэнэ машинанууд хэрэгтэй, тиигэбэшье манда ерэһэн машинанууд Хяагтын трикотажна фабрикада ябуулагдашоо. Фабрикымнай гаргаһан эд бараа, продукци худалдаха тусхай салон Улаан-Үдэ хотодо үгы. Коллективэймнай 70 гаран процентнь эхэнэрнүүд юм. Тэдэнэй олонхинь үхибүүдээ саад-яслида оруулжа шаданагүй. Залуу хүдэлмэрилэгшэдэй байха хамтын байра дуталдана. Тиихэдэ городой транспорт дан муугаар ажаллана. Тэрэнһээ боложо зарим хүдэлмэришэд ажалһаа сагһаа урид гараха баатай болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй, 1975 оной туршада Захаамнинай аймагай ажалшадай туйлаһан амжалта тухай тус аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **К. М. Шурыгин** сессидэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Захааминай аймаг промышленностиин продукци гаргаха, гүрэндөө мяха, һү, нооһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ. Аймагта шэнэ газар эдлэхэ, сабшалангай, таримал ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

Хэды тиигэбэшье аймагай совхозууд ниитынгээ малда бардам тэжээл үшөөл бэлдэжэ шаданагүй. Ойрын жэлнүүдтэ ниитынгээ адуу малда мүнөөнэйхиһөө 1,5—2 дахин ехэ тэжээл бэлдэхэ гэһэн зорилго аймагай партиина, советскэ организацинууд, ажахынууд табинхай. Энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэмнай республикын зүгһөө горитой туһа хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Илангаяа шэнэ газар эдлэхэ техникэ, автотранспортна ажахыдамнай автомашинанууд олоор хэрэгтэй болонхой.

— Нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха талаар парти, правительствын шухала хэмжээнүүдые абаһанай ашаар һүүлэй үедэ аймагай, сельскэ Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд ажахы, соёл культураяа муу бэшээр хүтэлбэрилдэг болоо,—гэжэ Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. В. Бахаев** тэмдэглэбэ.—Нютагай Соведүүдэй депутадууд бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ, һунгагшадайнгаа дунда эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Аймаг соо дары шиидхэгдэхэ асуудалнууд тухай хэлэхэдээ, нүхэр Бахаев сабшалангай, бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ, харгы зам заһаха асуудалнуудта тогтобо. Улаан-Үдэ Баргажан хоёрой хоорондохи харгы манай аймагай олохон тосхонууд соогуур гарана. Үдэртөө тэрээгээр мянга гаран томо ашаанай автомашинанууд ябадаг. Тиихэдээ харгы эбдэнэ, тосхоной гэр байра тооһо, шоройгоор дарана. Тосхон бүхэн соогуур гарадаг харгые асфальтаар хушаха тон шухала болонхой гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Сесси дээрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **П. Б. Пивоваров** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Н. МОСКАЛЕВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ УРАН ЗУРААША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...спубликын уран зурагай искусствын хүгжэлтэдэ ...атай байһанайнь түлөө уран зурааша-график Геор- Николаевич **Москалевто Буряадай арадай уран зураа-** ...һэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. ...75 оной декабриин 17.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. С. САДЫКОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...спубликын уран зурагай искусствын хүгжэлтэдэ ...атай байһанайнь түлөө уран зурааша Буда Сергее- **Садыковта Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ябуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. ...75 оной декабриин 17.

АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР К. И. СЕРГЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...рэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ур... ...гай искусствын талаар творческо ехэ ажал ябуул... ...йнь түлөө уран зурааша Кондрат Игнатьевич Се... ...ые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президи... Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. ...975 оной декабриин 17.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд: Зэдын аймагай Ториин совхозой һаалишан А. Ф. Бекетова (зүүн гарһаа), Улаан-Үдын авиазаводой хүдэлмэришэн Х. Б. Доржиева, Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэн В. Н. Яньков гэгшэд забһарлалгын үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КУБЫН КОММУНИС ПАРТИИН НЭГЭДЭХИ СЪЕЗД

Фидель КАСТРЫН элидхэлэй түгэсхэл

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

революциин һүүлээрхи түрүүшын жэлнүүдтэ «Монкада» гэһэн программа бэелүүлээбди. Мүнөөдэршье энэ программа манай партиин болон революциин ажал ябуулгын хүтэлбэри, тэмсэлэймнай туг мүн байһаар. Тэрэ хадаа революциин ябасын дүнгүүдые согсолдог, мүн социализм байгуулха хэрэгтэ манай үмэнэ байһан зорилгонуудые тодорхойлдог юм.

Мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа программна бодомжонууд парти болон революциин худэлмэридэхи гол документ болохо ёһотой. Тэрэ яһала һайнаар найруулагданхай гэжэ тоолонобди. Ерэхэ табан жэлэй туршада олдохо дүй дүршэлые согсолһоной һүүлээр программын гол зүйлнүүд 1980 ондо болохо II съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой. Манай орон дотор социализм байгуулха асуудалаар дүүргэгдэхэ зорилгонууд тушаа Кубын Коммунис партиин программын гол зүйлнүүд тэрээн дотор эсэслэн найруулагдаха ёһотой юм.

Манай түүхэтэ шатын гол онсо зүйл хадаа капитализмһаа социализмда шэлжэн оролго юм гэжэ нэгэнтэ бэшэ хэлэгдэһэн байна гээд Фидель Кастро тэмдэглэбэ. Энэ үедэ дэлхэйн олон оронуудта колониализм болон неоколониализмын дарлалтые, тэрэнэй үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө национально-сүлөөрэлгын тэмсэл улам үргэдэнэ.

Энэ шэлжэн оролгын үеын онсо нэгэ зүйлнь юуб гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын түгшүүрил нилээд һуларуулагдаба. Энээниие хараада абангүйгөөр, манай түби дээрэ боложо байгаа хубилалтануудые ойлгохын аргагүй.

1973 ондо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй Холбоото Штадуудта ерэхэ үедэнь уласхоорондын байдалые һуларуулха гээшые ямараар ойлгожо байһанаа манай парти элеэр тодорхойлһон юм. Олон жэлэй туршада ехэ тэмсэл болоо. Элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байхаһаа ондоо зам байхагүй гэжэ энэ тэмсэлэй үедэ элирһэн байна. Мүн түгшүүрилые һуларуулга ямар ушарһаа туйлагдааб гэхэдэ, Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлэй бүхы оронууд экономическа, политическэ болон сэрэгэй талаар ехэ илалтануудые туйлаа, Советскэ Союз бусад социалис гүрэнүүд улам ехэ хүсэтэй болоо, харин капитализмын ниитэ кризисээр болон һүүлэй дэлхэйн экономическа кризисээр доһолгогдожо байһан империализм, тусхайлбал, Америкын империализм улам һулараа бшуу.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын түлөө тэмсэлэй ашаар Европодохи аюулгүй байдал болон холбоо харилсаан тухай асуудалаар Хельсинкидэ болоһон зүблөөн амжалтатайгаар түгэсхэгдэһэн байна. Социалис болон капиталис гүрэнүүдэй толгойлогшонор энэ зүблөөндэ хабаадалсаһан юм.

Имагтал Советскэ Союзай эб найрамдалай шиидхэхы политика ябуулһанай ашаар лэ түгшүүрилтэ байдал һуларуулга гол түлэб туйлагдаа юм. Энэ политикын үндэһэ һуурииие В. И. Ленин тогтоон найруулһан байна. Мүндэлһэн үдэрэйнгөө үглөөдэрынь совет гүрэн эб найрамдал тухай декрат гаргаа бэлэй. Энэ политиканъ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэ улам саашадаа хүгжөөгдөө.

Гэбэшье уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулһан ушар империализмын эзэрхэг түримхэй шэнжэ шанараа гээһэн тухай огтошье гэршэлнэ бэшэ. Дэлхэйн хүсэнүүдэй хубаариин ехээр хубилжа, империализмын хэзээшье сэрэгэй эрхилхэ аргагүй болоол һаань, энхэ амгалан байдал эсэслэн тогтохо юм.

Мүнөө капиталис байгуулламжа дотор, илангаяа Холбоото Штадуудта уласхоорондын асуудалнуудые дайнай хүсөөр шиидхэхэ гэдэг түгэс хүсэнүүд үшөөл бии. Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тухай документнүүдһээ гарадаг уялгануудые, мүн тэрэшэлэн Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ ябадалһаа хадуурхые эрмэлзэн, империализм хүсөө гулидхан суглуулна. Дүтын Зүүн зүгтэ, һүүлэй үедэ Анголодо байдал улам шангадхахын тулада тэрэ экономическа болон сэрэгэйнгээ хүсэ шадалые ашаглана.

Маркс, Энгельс, Ленинэй гол ёһонуудта үндэһэлһэн, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл хадаа арадуудай тэмсэлдэ илалта туйлаха гол шухала нүхэсэл мүн гэжэ бидэнэр тоолонобди. Тиимэһээ уласхоорондын оршондо коммунис хадэлөөнэй нэгэдэлые бууруулха, мүнөө үеын түүхэдэ КПСС-эй алдарта үүргые багадхаха гү, али тэрэниие гүрдэхэ хардаха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдые буруушаанабди.

Манай парти эб найрамдалай политикые үгэ дуугүйгөөр, шууд сэхээр дэмжэнэ. Эб найрамдал гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг гэжэ Кубын коммунистнууд, арад зониинь харадаг. Зарим хүнүүд Советскэ Союз болон Америкын Холбоото Штадуудай хоорондоо хэлсээ хэжэ, дэлхэйн шэнэ дайнай болохо аюулые багадхаха гэһэн эрмэлзэлгые буруушаадаг, энээнгүйгөөр бүгэдэ ниитын эб найрамдал туйлагдаха юм гэжэ тоолодог. Иимэ һанамжые бидэнэр буруушаадагбди.

Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэн бии болоһон сагһаа хойшо эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Совет арад шэнгеэр нэгэшье арад эб найрамдалай хэрэгые хамгаалаагүй юм. Энэ гүрэн түрүүшын жэлнүүдтэ гадаадын олон гүрэнүүдэй добтолгодо ороһон, һүүлээрнь фашизмын үүсхэһэн һандаргалта дайнда оруулагдаһан байна. Бури һүүлээрнь олон хүнүүдээ алдажа, ехэ хохидолтойгоор олдоһон илалтынгаа ашаар амарха, аюулгүй байдалда ажаһууха гэжэ найдаха зэргэтэй байтараа, сэрэгэй баазануудаар болон атомна буу зэбсэгээр хүреэлэгдэһэн байгаа. Дэлхэйн ондоо ямаршье арад дайнай жэгшүүритэ муухай үзэгдэлнүүдые совет арадтал бэе дээрээ иимэ ехээр үзөөгүй юм.

Совет социалис гүрэн хилын саана хадагалагдаһан баялигаа хамгаалхын гү, али капиталис гүрэнүүдтэл адли бусад оронуудай түүхэй эд болон баялигые булимтаран абахын түлөө хэзээшье тэмсээгүй. Совет гүрэн экономическа кризис гээшые мэдэдэггүй, буу зэбсэг худалдажа баяжадаггүй, капиталис оронуудтал адли искусственна аргаар экономикоёо заһаруулха зам бэдэрдэггүй. Совет арад гансал юунэй түлөө тэмсээб гэхэдэ, амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсээ. Иимэ байдал зохёохы ёһоор ажаллан, обществоёо улам саашадань хүгжөөхэдэнь байгаалиингаа ехэ баялигые ашаглахадань хэрэгтэй байгаа бшуу.

Советскэ Союзай тон ехэ хүсэтэй гүрэн болоһондонь зарим нэгэн дурагүй байдаг. Советскэ Союз иимэ хүсэтэй болоходоо, бусад арадуудай туйлаһан үрэ дүнгүүдые буляагаа бэшэ, харин өөһэдынгөө хүбүүд, басагадай шэн габьяата ажалаар лэ иимэ экономическа түгэс хүсэтэй болоо бшуу. Империализмын зүгһөө булимтарагдаха аюулда ороходоол, тэрэнэй стратегическэ баазануудаар хүреэлэгдэхэдээл СССР сэрэгэйнгээ хүсэ шадалые улам ехэдхэхэ баатай болоо. Бүхы арадуудай дайсан — Америкын империализмын түгэс хүсэтэй болоһондо бидэнэр, кубынхид, оройдоошье баярладаггүйбди. Гэхэтэй хамта Советскэ Союзай түгэс хүсэтэй болоһондо дэлхэйн ямаршье булан тохойдо байһан бодото революционер дурагүйлхэхэгүй. Юундэб гэхэдэ, энэ ороной иимэ хүсэтэй болоогүй һаань, хүн түрэлтэн фашизмһаа сүлөөлэгдэхэгүй бэлэй. Һүүлэй гушан жэлэй туршада сүлөөрэлгын тэмсэл эрхилһэн хүсэнүүдэй Совет гүрэнһөө шиидхэхы туһаламжа абажа байгаагүй һаань, империалистнууд дэлхэйе үни дахин хубааһан, харин багаханууд болон хүгжэжэ байгаа олон оронууд дахин колонинууд болошоһон байха һэн.

Эгээл тиимэһээ СССР-эй гадаадын политикые, эб найрамдал бэхижүүлхэ, дэлхэйн дайнай аюулые усадхаха хэрэгтэ зорюулагдаһан хүсэлэл эрмэлзэлгыень бидэнэр дэмжэдэгбди. Мүнөө буу зэбсэг хүн зониие олоорнь хюдаха айхабтар ехэ хүсэтэй болонхой. Хүн зониие усадхаха аюул урдань хэзээшье иимэ ехэ байгаагүй. Тиимэһээ эб найрамдал гээшэ хүн түрэлтэндэ хэзээ хэзээнэйхиһээ тон хэрэгтэй болоод байна бшуу.

Капитализмда ерээдүй үгы. Ерээдүй сагта гансал социализм мандан һалбарха. Тиин эб найрамдалые хамгаалхадаа, бидэнэр хүн түрэлтэнэй ерээдүйе хамгаалнабди. Айханда бидэнэр тус асуудалые мүнөөнэйхидэл иимэ тодо һонороор ойлгодоггүй байгаабди.

Мүнөө буу зэбсэгые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хураaха гэһэн зорилгын хэзээ нэгэтэ, холын сагта бэелүүлэгдэхэ зорилго шэнги байгаашье һаань, Кубын Коммунис парти тэрэниие гүйсэд дэмжэнэ. Капиталис болон социалис оронуудай буу зэбсэг бүтээлгэдэ гаргашалагдажа байгаа айхабтар ехэ мүнгэ зөөриие хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын аша туһада дамжуулан үгэхэ гэһэн Советскэ Союзай ООН-до оруулһан дурадхалые Куба дэмжээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй эндэ ерэхэдэ, бүхы арадай бахархан баярлаһан ушар Ленинэй партитай, бүхы совет арадтай манай арадай гүнзэгы ехэ холбоо харилсаатай, хани барисаатай байһыень үшөө дахин онсо тодоор гэршэлэн харуулаа һэн. Мүнөөдэр бидэнэр Советскэ Союзай Коммунис партиин түлөөлэгшэдтэ иимэ мэдэрэлээ үшөө дахин харуулжа байнабди.

Саашань Фидель Кастро социалис оронуудтай Кубын ямар харилсаатай байдаг тухай хөөрэжэ үгөө. Хитадай Арадай Республика болон Албаниин Арадай Республикын буруу политическэ хараа шугам баримталдаг ушарһаань гансал гүрэнэй шугамаар тэдээнтэй харилсаан бэелүүлэгдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Африка, Ази болон Латин Америкын бүхы түрүү правительство болон оронуудтай, ямаршье бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудтай нэгэл һаналтайгаар гадаадынгаа политика ябуулнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Куба Чилиин фашис хунтые гансаардуулха гэжэ бүхы шадалаараа оролдохо гэжэ Кастро тэмдэглээ. Бодото эрхэ сүлөө, социальна хубилалтанууд тээшэ Чилиин дабшаха замыень ехэ шуһаар хааха гэжэ хунта оролдоно. Гэбэшье, Чилиин газар дайда дээрэ эрхэ сүлөөгэй мандахань дамжагтүй.

Холбоото Штадуудтай ямар харилсаатай байһан тухайгаа Фидель Кастро хэлээ. Энэ оронтой Куба харилсаагаа таһалһан бэшэ, булимтархы ябуулгын замда ороһон бэшэ юм. Тиимэһээ нүгөө талынхид лэ энэ мэтын политикаяа хэтэдээ болюулха уялгатай.

Бидэнэр США-тай хэлсээ хэхээр хододоо бэлэмди. Гэбэшье Кубые гансаардуулха гэһэн политикаяа Холбоото Штадуудай правительствын болюулаал һаань, хуулита хэлсээн хэгдэжэ болохо байна.

Партиин 1 съездын болоһон жэлдэ бүхы партийна кадрнууд болон революционернүүд эршэмтэй шангаар ажаллаа гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Фидель Кастро мэдүүлбэ. Мүн саашанхи жэлнүүдшье эршэтэ ажалай жэлнүүд болохо. Тус съезд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдээ бэелүүлхын түлөө тэмсэхэбди. Дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ манай арад зон хүндэтэ һуури эзэлдэг гэжэ омогорхон мэдэрнэбди. Тиин зол жаргалта ерээдүй тээшэ маниие хүтэлэн абаашаха, замыемнай зааха гэрэлтэ одон манай съезд болохо юм. Бидэнэй баталжа шадахагүй бэрхэшээлнүүд үгы. Бидэнэй заһаруулжа шадахагүй алдуунууд үгы.

Саашадаашье шэнэ орьёлнуудые туйлахын түлөө, баатарлиг шэнэ үйлэ хэрэгүүдые бэелүүлхын түлөө эрмэлзэн, партимнай хододоо айхабтар үнэн сэхэ байг лэ, гол ёһонуудтаа хододоо үнэн сэхэ, революционно хэрэгэй түлөө бэеэ гамнангүй тэмсэхээр хододоо бэлэн байг лэ.

Эхэ орон гү, али үхэл!
Бидэ илахабди!

(Нүхэр Фидель Кастрын элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, нэрьемэ альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ таһалдагдаһан байна).

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

ПРАГА

ХҮГЖЭЛТЫН НАЙДАМТАЙ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

ТАСС

КПЧ-гэй XV съездэ бэлэдхэл хэхэ үеэр Национальна фронтын бэелүүлхэ зорилгонуудта зорюулагдажа, ЧССР-эй Национальна фронтын, Чехиин ба Словакиин Социалис Республикануудай Центральна Комитедүүдэй хамтын пленум эндэ болобо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь, ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшын орлогшо И. Кемпный пленум дээрэ элидхэл хээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, Чехословакиин президент, ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Г. Гусак түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Чехословакиин ажалшад ехэ амжалта туйлаһан байна гэжэ Г. Гусак тэмдэглээ.

Чехословакиин партийно-правительственна делегациин һаяхан Советскэ Союзда ерээд бусалгын дүнгүүдые Г. Гусак үндэрөөр сэгнэһэн байна.

КЕЛЬН

Хани харилсаанай аша туһада

ТАСС

СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна палатын ба ФРГ-гэй экономикын зүүнэй комитедэй хоорондо харилсаа тогтоохо тухай хэлсээндэ эндэ гар табигдаа.

Хоёр ороной хоорондын экономическа харилсаа үргэдхэхые энэ хэлсээгээр хараалагдана. СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна палатын дэргэдэ болоһон хэлсээн Советскэ Союзай ба ФРГ-гэй хоорондын худалдаа наймаае хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ.

ЛИССАБОН

ПОЛИТИЧЕСКЭ ЗҮБШЭЛЭЛГЭНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭЭР

ТАСС

Зүблөөнүүд, зүбшэлэлгэнүүд Португалиин ниислэл хотодо үргэлжэлүүлэгдэһээр. Саг зуурын правительствые шэнэдхэн хубилгаха тухай хамтын ажал ябуулгын үндэһэ һуури табиха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Ороной политическэ партинуудай ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй хоорондын үндэһэ һуури байгша оной хабар баталагдаһан юм.

Правительствые шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалаар социалис, Коммунис ба арадай-демократическа партинуудай түлөөлэгшэдтэй зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд декабриин 15-да Президентын ордон соо болобо. Президент Кошта Гомеш, премьер-министр Пиньейру ди Азеведу гадаадын хэрэгүүдэй министр Мелу Антуниш хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

Ороной ба саг зуурын правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй политическэ гурбан ехэ партиин түлөөлэгшэдэй уулзалга декабриин 16-да үнгэргэгдөө.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой УСТАВ ХАРАЖА ҮЗЭХЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдал ханган сахиха, бэхижүүлхэ, бүхы арадуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда уласхоорондын эрхэнүүдые сахиха гуримые хүгжөөхэ хэрэгтэ, мүн ООН-ой Устав тушаа тусхай комитедэй хэһэн элидхэлээр Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин үүргэ дээшэлүүлхэ тухай тогтоолые ООН-ой Генеральна Ассамблей дуугаа үгэлгэгүйгөөр баталан абаба.

СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик Ассамблейн пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ООН-ой Уставые хаража үзэһэнэй хэрэггүй гэжэ СССР тоолоно гэбэ. ООН-ой Уставай гуримуудые бүхы гүрэнүүдэй имагтал наринаар, хэлбэришэгүйгөөр сахяад байбалнь, ООН-ой үүргэ, аша туһань саашадаа дээшэлүүлэгдэхэ байна гэжэ совет делегаци тоолоно гээд тэмдэглээ.

ООН-ой Устав мүнөөнэйнгөө тухэл шэнжэтэй байхадаашье, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гол зорилго болохо эб найрамдал ханган бэхижүүлгын аша туһада сүм харюусана гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЫЕ ЗЭБСЭГЛЭНЭ

ТАСС

Шэб шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдаха тухай Тель-Авивай эрилтэнүүдые Холбоото Штадууд яарамдагаар бэелүүлжэ байнхай. Дүн хамта 600 миллион долларой сэнтэй «Ф-15» тухэлэй реактивна шэнэ 25 истребитель Израильда худалдахые Холбоото Штадууд зүбшөөгөө гээд эндэ ерээд байһан Израилиин оборонын министр Ш. Перес США-гай оборонын министр Д. Рамсфелдтэй хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр мэдүүлээ.

Шэнэ тухэлэй хэдэн самолёдуудые США Тель-Авивта эльгээхэ байна. Саашадаа «Ф-16» тухэлэй американ шэнэ истребитель-бомбардировщигуудые олоор абаха байнабди гэжэ Перес мэдээсэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Анголын арад илаха

ТАСС

Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) түлөөлэгшэ Элизиу ди Фигорейду ООН-ой Нью-Йоркдохи штаб-байшан соо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Анголын арадай дотоодын хэрэгүүдтэ империализмын ба шэнэ тухэлэй колониализмын хүсэнүүдэй нюусагаар бүдүүлигөөр хамааралсажа байһые эрид буруушааба.

Тагнуулай түбэй захиргаанай һүйдхэлтэ ябуулганууд һүүлэй үедэ США-гай хэблэлдэ, конгресс дээрэ элирүүлэгдэһэн байна гэжэ МПЛА-гай түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Анголын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай тагнуулай түбэй захиргаанай хамааралсажа байһыень эдэ ушарнууд арсашагүйгөөр элирхэйлнэ, балшыса барижа үгэнэ. Иимэ ябадалыень бидэ эрид буруушаанабди.

ФНЛА-гай, УНИТА-гай хархис хүсэнүүдые һурган бэлдэлгэдэ КНР хабаадалсана гээд МПЛА-гай түлөөлэгшэ хэлэбэ. МПЛА-гай отрядуудай эзэмдэн абаһан хитад тухэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүд энээниие гэршэлнэ бшуу.

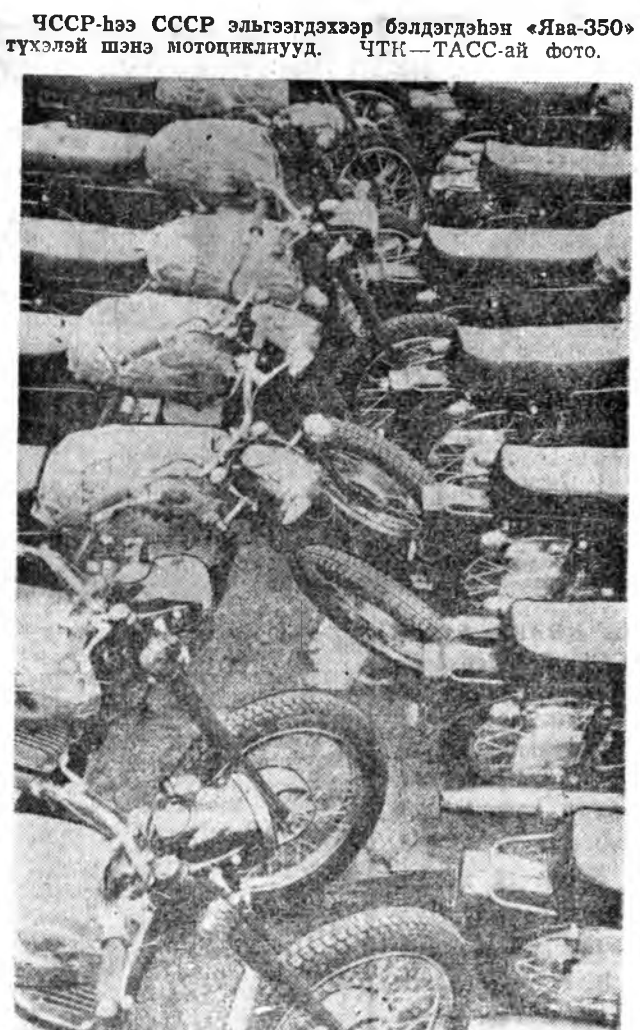
США-гай, ЮАР-ай ба ФНЛА-гай, УНИТА-гай хархис хүсэнүүдэй холбоон Урда Африкадахи амгалан тайбан байдалда ехэ хоро хүргэнэ гэжэ ФНЛА-гай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Мүнөө үедэ ЮАР-ай 4 мянга гаран хүн Анголын газар дайда дээрэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тиихэдэ үшөө 2.500 хүн Анголын урда захада Намибитай хилэлдэг хила дээрэ татагдаад байнхай.

Иимэ өөрсэ һонин, хүлгүй стулнуудые Дьяладахи (ВНР, Пешт область) кооперативай дэргэдэхи пластмасс зүйлнүүдэй завод бүтээн гаргадаг болобо.

МТИ—ТАСС-ай фото.

ЧССР-һээ СССР эльгээгдэхээр бэлдэгдэһэн «Ява-350» тухэлэй шэнэ мотоциклнууд. ЧТК—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи, хоёрдохи хуудаһануудта. Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнууд. (Үргэлжэлэлынь дүрбэдэхи хуудаһанда).

Гурбадахи хуудаһанда. Кубын коммунис партиин нэгэдэхи съезд. Нүхэр М. А. Сусловай хэлэһэн үгэ. Фидель Кастрын хэһэн элидхэлһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудай түгэсхэл. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

ВОСКРЕСЕНИ, 21.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Үглөөдэр — энергетигүүдэй үдэр». СССР-эй энергетикын ба электрижүүлгын министр П. С. Непорожнитой хөөрэлдөөн (үнгэтэ). 10.25 — Хоккей. Швеци — СССР. 11.00 — Г. Чохели дуулана. 11.10 — «Цемент» (2-дохи сери, үнгэтэ). 12.15 — «Байгаалиин харуулшад» гэһэн олимпиадын хоёрдохи турай асуудалнуудта харюунууд (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — Забһарлалга. 14.10 — Мультфильм (үнгэтэ). 14.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.20 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 15.50 — «Амаралтын үедэ». Энергетикын үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ дамжуулга (үнгэтэ). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — Ехэшүүлдэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. С. Михалковой баснинууд. «Мэхэшэн». «Өөһэдөө гэмтэй» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — СССР-эй лётчик-космонавтнар А. Леонов В. Кубасов хоёртой залуушуулай уулзалга (үнгэтэ). 20.00 — «Хүдөөгэй час». 21.15 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 21.45 — «Цемент» (2-дохи сери). 22.50 — Забһарлалга. 23.00 — Хоккей. СССР — ЧССР.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 22-һоо 28 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — Дамжуулгын программа. 19.35 — «Ажабайдалай хуудаһанууд» — Улаан-Үдын телестудиин зүжэг (1-дэхи хуби). 20.15. — «Танай бэшэгүүдээр». 20.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» 21.00 — «Ажабайдалай хуудаһанууд». Улаан-Үдын телестудиин зүжэг (2-дохи хуби) 21.40 — «Съездһээ съезд хүрэтэр», «Шинии туйлалтанууд — табан жэл». 22.10 — «Бидэнэр хэлхеэ холбооной хүдэлмэришэдбди», Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан дамжуулга.

ВТОРНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.10 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан», «Москва герой-хотын ажалшад мүрысэнэ» (үнгэтэ). 15.10 — М. Горький. «Дайсад» — М. Горькиин нэрэмжэтэ Москвагай театрай Фильм-зүжэг». 17.35 — Спортын һонин (үнгэтэ). 17.50 — «Кубын аялганууд» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Ород романснууд Е. Нестеренко дуулаха. 19.50 — «Дайсад» — М. Горькиин нэрэмжэтэ Москвагай театрай фильм-зүжэг. 22.30 — «Кубын аялганууд» (үнгэтэ). 23.05 — «Спортын һонин» (үнгэтэ). 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Угалзанууд» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Хүнүүдтэ баяр асарха» — дамжуулга. 20.40 — «Сибириин залуу зохёолшод». 21.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.45 — Телевизионно һонин.

СРЕДА, 24.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.10 — «Хүн ба хуули». 14.40 — «Последнее лето детства» — телевизионно уран һайханай фильм, (1-дэхи сери). 15.45 — «Аха дүү арадуудай хани барисаанай һайндэр» — телевизионно баримтата фильм (үнгэтэ). 16.50 — «А, ну-ка, девушки!» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Последнее лето детства» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 20.15 — «Хүн ба хуули».

Улаан-Үдэ. 20.45 — «Пропагандистнарта ба һуралсагшадта туһаламжа».

«Орбита». 21.15 — Е. Ботова Г. Пенясов хоёр дуулаха. 21.40 — «А, ну-ка, девушки!». 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Хүн ба хуули. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Творческо коллективүүд КПСС-эй XXV съездэдэ». 19.25 — Телевизионно һонин. 19.45 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита». 20.45 — «Ищу силу, что правит мирами» — эрдэм тараалгын фильм. 21.00 — Шэнэ һонин.

ЧЕТВЕРГ, 25.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.10 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 14.40 — «Последнее лето детства» (2-дохи сери, үнгэтэ). 15.45 — «Нүхэдэй шарай» (үнгэтэ). 16.30 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 17.00 — «Хүгжэмтэ абонемент». «Залуу дуушад». 17.45 — «Литературна уншалга». Н. Некрасов. «Ород эхэнэрнүүд». 18.20 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Последнее лето детства», телевизионно фильм (2-дохи сери, үнгэтэ). 20.20 — «Миллионуудай ленинскэ университет». «Хүгжэнги социалис общество байгуулга ба партиин үүргын саашадаа дээшэлэлгэ».

Улаан-Үдэ. 20.50 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». «Шинии туйлалтанууд, табан жэл!» (буряадаар).

«Орбита». 21.15 — «Хүгжэмтэ абонемент». Залуу дуушад». 22.05 — «Литературна уншалга». Н. Некрасов. «Ород эхэнэрнүүд» (үнгэтэ). 22.40 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 23.10 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 В. А. Моцарт «№ 40 симфони» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.30 — «Социалис оронуудаар» (буряадаар).

«Орбита». 20.50 — Г. Чохели дуулаха. 21.00 — Шэнэ һонин.

ПЯТНИЦА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.20 — «Эрхэ сүлөөгөөр жүрөөдэгшэд». Декабристнуудай бүһалгаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдана. 12.20 — «Литературна зохёолнууд экран дээрэ». «Маскарад» — уран һайханай фильм. 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха (үнгэтэ). 14.40 — «Последнее лето детства» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери, үнгэтэ). 15.45 — «Москва ба москвагайхид». 16.15 — Г. Чохели дуулаха. 16.25 — СССР-эй түрүү һууриин түлөө конькигаар фигурна һолжоролго. Хоёр хоёроороо һолжоролго. Ригэһээ дамжуулга (үнгэтэ). 17.25 — «Балет тухай» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Последнее лето детства» — телевизионно уран һайханай фильм. (3-дахи сери). 20.15 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха.

Улаан-Үдэ. 20.45 — КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди. 21.15 — «Буряадай табан жэлэй литэ» 1971 он.

«Орбита». 22.20 — СССР-эй түрүү һууриин түлөө конькигаар фигурна һолжоролго. Хоёр хоёроороо һолжоролго Ригэһээ дамжуулга (үнгэтэ). 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Танай гэртэ» хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.15 — Үхибүүдтэ. «В гостях у гномов». 19.40 — Телевизионно һонин. 20.00 — «Хүн ба хуули».

СУББОТО, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «АБВГДэйка...» (үнгэтэ). 10.40 — «Хүн. Газар. Юртэмсэ» (үнгэтэ). 11.10 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха» (үнгэтэ). 11.40 — «Үглөөнэй почто» — Хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 12.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм тараалгын программа (үнгэтэ). 12.40 — «Үхибүүдтэ-фильм». «Тигры на льду» — телевизионно уран һайханай фильм. 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 14.40 — «Ан амитадай ажабайдал» (үнгэтэ). 15.40 — «Здравствуйте, я ваша тетя!» — телевизионно уран һайханай фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 17.20 — «М. Пальм дуулаха» (үнгэтэ). 17.30 — Коньки. Фигурна һолжоролгоор һорилдоон. Эхэнэрнүүдэй хоорондо. Ригэһээ дамжуулга. 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Ородой түрүүшын революци уран зурагай искусствада.

Улаан-Үдэ. 19.40 — «Буряадай табан жэлэй литэ» 1972 он.

«Орбита». 20.40 — Концерт (үнгэтэ). 21.00 — Съездһээ съезд хүрэтэр». Совет Узбекистан. 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — Совет дуунай концерт. Киевһээ дамжуулга (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 09.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Орленок» телестудиин концертнэ зал (үнгэтэ). 10.55 — «Совет ороной хүнүүд». «Светлый путь» — уран һайханай фильм. 12.45 — СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Б. Т. Шумилин үгэ хэлэхэ. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — 14.10 — забһарлалга. 14.10 «В живом уголке» (үнгэтэ). 14.25 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». (үнгэтэ). 15.25 — «Партиин түсэб — арадай түсэб». 15.50 — Классическа хүгжэмэй концерт. 16.25 — «Уласхоорондын һонин» (үнгэтэ). 17.00 — «Киногой һонин» (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — Конькигаар фигурна һолжоролго. Спортивна хатар. Ригэһээ дамжуулга (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин.

«Улаан-Үдэ. 21.15 — «Буряадай табан жэлэй литэ» 1973 он.

«Орбита». 22.15 — «Однажды мир узнал» — телевизионно баримтата фильм. 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-36, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.